

Ændringsforslag nr. 6, § 1 med de foretagne ændringer, ændringsforslag nr. 7 og 8, § 2, således ændret, og ændringsforslag nr. 2 til titlen vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

37) Anden behandling af lovforslag nr. L 33: Forslag til lov om ændring af lov om støtte til folkeoplysning. (Bestemmelser om deltagerbetaling m.v.).

Af undervisningsministeren (Ole Vig Jensen). (Fremsat 11/10 95. Første behandling 2/11 95. Betænkning 7/12 95).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1 og 2 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

38) Forespørgsel nr. F 21:

Forespørgsel til statsministeren og udenrigsministeren:

»Hvad kan regeringen oplyse om status for forberedelserne til EU's kommende regeringskonference?«

Af Ove Fich (S), Elisabeth Arnold (RV) og Peter Duetoft (CD).

(Forespørgslen anmeldt 21/11 95. Fremme af forespørgslen vedtaget 28/11 95).

Begrundelse

Ove Fich (S):

Som bekendt starter EU's regeringskonference her i foråret 1996. I en række dage har der været forhandlinger mellem regeringen og en række partier om et udspil, således at Danmark kan være godt og tidligt forberedt.

Resultatet af disse forhandlinger er i store træk kendt i medierne, men jeg tror, det er væsentligt, at regeringen nu får lejlighed til at uddybe udspillet, og at partierne får lejlighed til at markere deres holdning, hvilket forhåbentlig resulterer i en bred opslutning her i Folketinget til regeringens udspil.

Besvarelse

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

For godt 1 år siden, den 22. november 1994, havde vi her i Folketinget en debat om forberedelserne til regeringskonferencen.

Regeringen skitserede dengang et forløb i tre faser. Først rapporterne fra Udenrigsministeriet, dagsordenen for Europa, og fra SNU om Danmarks sikkerhedspolitiske situation. I anden fase ville vi få rapporter om EU's institutioner, og endelig skitserede vi en tredje fase, hvor regeringen i samarbejde med Folketingets partier ville udarbejde et dansk udspil til konferencen.

Regeringen understregede under debatten vigtigheden af, at der blev stimuleret til en bred offentlig debat, før regeringen formulerede sin holdning, og før regeringskonferencen begyndte. Ingen ønskede en gentagelse af forløbet omkring Maastricht, hvor debatten først startede efter konferencens afslutning.

Først om den offentlige debat. Nogle vil sikkert sige, at den endnu ikke er kommet i gang,

men det synes jeg ikke er en fair beskrivelse. Man kan altid ønske sig mere debat, men debatten er kommet i gang i medierne, på partiernes landsmøder samt hos organisationer og i erhvervslivet.

Regeringen bestræber sig på at stimulere debatten. Rådet for Europæisk Politik er et godt forum, som vi skal bruge, og i regeringen vil vi løbende have en dialog med partierne, befolkningen, fagbevægelsen, erhvervslivet og organisationerne.

Sandheden er jo, at den debat, der er begyndt, skal videreføres, skal intensiveres. Jeg er overbevist om, at den nok også skal blive mere intens, jo tættere vi kommer på selve regeringskonferencen og undervejs under forhandlingerne. Lad mig i den forbindelse minde om, at konferencen kommer senere i gang, end vi regnede med for 1 år siden. På Det Europæiske Råds møde, som begynder her på fredag, indledes debatten om dagsordenen for regeringskonferencen, men den endelige dagsorden bliver antagelig først fastlagt i marts 1996.

Dernæst noget om den køreplan, vi skitserede i november sidste år. Jeg er glad for, at køreplanen har kunnet holde. Det har været magtpåliggende for regeringen at spille med åbne kort. Vi har, som vi sagde for 1 år siden, villet fremlægge et forhandlingsgrundlag i god tid inden konferencen. Det er nu sket, og vi er blandt de første, der spiller konkret ud.

Regeringen har fremlagt et forhandlingsgrundlag, som klart og præcist angiver de danske visioner og prioriteringer. Forhandlingsgrundlaget i det åbne Europa er fuldt af vitaminer og visioner. Forhandlingsgrundlaget er et godt fundament for Danmarks deltagelse i regeringskonferencen, fordi det giver fast grund under fødderne, samtidig med at det giver os den fornødne handlefrihed og åbenhed under forhandlingerne.

Regeringen havde gerne set en bred politisk aftale om forhandlingsgrundlaget. Det var imidlertid ikke muligt at skabe en egentlig fælles aftale mellem regeringen, regeringspartierne samt V, K og SF, men der skal jo som bekendt regeres alligevel, og forhandlingsgrundlaget er nu lagt frem. Nogle har talt om sammenbrud; det mener jeg er en helt forkert betegnelse.

Det er vigtigt for mig at understrege, at de intense drøftelser, som vi har i haft i de seneste uger imellem partierne, ikke er spildte. Drøftelserne har vist, at der er ganske stor enighed blandt partierne i meget store dele af regeringens

oplæg. Det vil jeg på regeringens vegne gerne kvittere for og takke for. Vi får også i fremtiden god brug for at kunne samarbejde om dansk europapolitik, herunder også om regeringskonferencen. Derfor har det glædet os at kunne konstatere, at de tre regeringspartier samt V, K og SF er enige på en meget lang distance. Det betyder, at der også fremover vil blive tæt kontakt mellem de partier, der stod bag det nationale kompromis, og partierne vil blive tæt orienteret og inddraget i den videre proces. Det giver mig også anledning til at understrege, at det nationale kompromis fortsat er gældende, fortsat forpligter og fortsat er vedstået af de partier, der står bag.

Jeg skal herefter gøre et par kommentarer til det forhandlingsgrundlag, som regeringen nu har lagt frem, og som er udtryk for regeringens prioriteringer op til regeringskonferencen. Der skal ikke et øjeblik være tvivl om, at den overordnede opgave på konferencen bliver at skabe grundlag for udvidelsen med landene i Øst- og Centraleuropa, herunder de baltiske lande. Det har både Danmark selv erkendt sin overordnede interesse i, og det har EU erkendt sin overordnede politiske, økonomiske og sikkerhedspolitiske interesse i.

For mig er det en enestående chance for Danmark og for hele Europa at skabe grundlaget nu for en hel europæisk arkitektur. Det er en enestående chance, som vi ikke må miste. Udvidelsen vil omfatte en række lande, som tidligere stod uden for de vestlige demokratier, og udvidelsen vil styrke forankringen af demokratiet i disse lande og gennem øget samhandel bidrage til varig fremgang i hele Europa – måske ikke i dag, men så i morgen. Udvidelsen vil også give bedre muligheder for at løse fælles problemer på tværs af grænserne. Det gælder ikke mindst på miljøområdet, hvor der som bekendt er nok at tage fat på.

Men, EU skal også fastholdes som rammen om et effektivt europæisk samarbejde, som på den ene side fører til resultater, og som på den anden side også respekterer de enkelte landes historie, kultur og traditioner. Det er også derfor, at samarbejdet er attraktivt.

De første indledende skridt til optagelsen af de nye lande er allerede taget. EU og landene i Øst- og Centraleuropa har i dag løbende drøftelser inden for en række samarbejdsområder, hvor disse er et led i den såkaldte førtiltrædelsesstrategi, som vi vedtog sidste år. Et konkret eksempel er, at EU's regeringschefer på lørdag

mødes med regeringslederne fra de øst- og centraleuropæiske lande i forbindelse med mødet i Madrid. Vi er med andre ord i gang. Den dialog, der er i gang, skal forstærkes og videreudvikles.

Regeringen understreger i sit forhandlingsgrundlag, at udvidelsen er den største udfordring siden EU's oprettelse. Aldrig nogen sinde før har én generation af politikere og befolkninger haft så store chancer, så store muligheder for at forene fred, demokrati og positiv velfærdsudvikling som lige netop vor generation.

Det gælder ikke alene forholdet mellem EU og de konkrete ansøgerlande. Det gælder også den øvrige del af Østeuropa. Det gælder i forhold til Rusland og de øvrige SNG-lande. Det gælder i forhold til landene omkring Middelhavet, og længere væk gælder det i forholdet til ulandene. Det hører også med i billedet.

Så meget om hovedopgaven. Hvad er det så, vi konkret vil lægge op til? Hvis man vil en udvidelse mod Øst- og Centraleuropa, hvis man forstår sin historiske pligt, og hvis man vel at mærke også fortæller den danske befolkning, hvilke enorme muligheder der ligger for et land som vort, og hvilke afgørende pligter vi har i denne her situation, så er det også let at tage konsekvensen. Så er det let at forstå, at regeringskonferencen nødvendigvis må opholde sig en hel del ved det, man kunne kalde institutionelle spørgsmål, dvs. stemmeregler, samarbejde mellem institutionerne. Det er det, vi har kaldt fundamentet for udvidelsen. Det er det, vi har kaldt at tilrette, indrette EU-samarbejdet sådan, at det kan gribe et samarbejde bestående af 27 medlemslande.

Inden for det økonomiske samarbejde eller søjle 1, som det kaldes, er hovedreglen i dag anvendelsen af kvalificeret flertal. Vi mener, at der på dette felt bør ske yderligere overvejelser om, hvordan vi kan gøre øget brug af kvalificeret flertal. Vi har ikke en liste parat, men en mulighed kunne bl.a. være miljø- og forskningsområdet.

Udvidelsen af EU med mange små lande kan betyde, at befolkningsgrundlaget bag beslutninger, der træffes med kvalificeret flertal, bliver mindre. Balancen mellem store og små lande skal ikke forrykkes, men det kunne overvejes at indføre et dobbeltflertal.

Det vil sige, at stemmerne bag et kvalificeret flertal samtidig forudsættes at repræsentere mindst halvdelen af EU's befolkning.

Udvidelsen vil også betyde, at varetagelsen af formandskabet i EU bliver en mere omfattende

opgave og ikke mindst, at der med uændrede regler vil gå lang tid, før hvert enkelt land får sin formandskabsperiode og dermed også lang tid imellem formandskabsperioder for samme lands vedkommende. Vi er derfor rede til at se på passende løsningsmuligheder, f.eks. ved at flere lande deles om et formandskab, et gruppeformandskab, om man vil det.

Beslutningsprocedurerne i EU er talrige og komplicerede. Regeringen vil derfor gå ind for færre og mere enkle procedurer for samvirket mellem institutionerne, uden at balancen mellem institutionerne forrykkes.

Når det gælder Kommissionen, er regeringens standpunkt klart og enkelt: Alle medlemslande skal være repræsenterede; det er forudsætningen for, at befolkningerne har tiltro til, at der tages tilstrækkeligt hensyn til medlemslandenes forskellige interesser. Europa-Parlamentet skal fortsat have en vigtig rolle i beslutningsprocessen og som demokratisk kontrolorgan. Men hvis funktionsdygtigheden skal sikres, bliver der behov for at fastsætte et loft over antallet af medlemmer. Regeringen har ikke lagt sig fast på et tal; det er også et forhandlingsemne. En mulighed kunne være et loft af størrelsesordenen 800 medlemmer eksempelvis.

Flere partier har under drøftelserne understreget behovet for, at nationale parlamenter inddrages. Det er regeringen enig i. Det skaber bedre mulighed for større folkelig forståelse og deltagelse, debat og kontrol. Vi har selv gode erfaringer med vores Europaudvalg. Vi vil derfor støtte, at kontakten mellem nationale parlamenter og EU's institutioner udbygges, og at parlamenterne i god tid modtager forslag.

Jeg har valgt at være forholdsvis specifik omkring de institutionelle spørgsmål, fordi de i særlig grad er knyttede til selve udvidelsen, og fordi vi ved, at en række lande og specielt større lande vil sætte fokus på dette område. Men der er selvsagt også andre områder, regeringen til lægger betydning på konferencen, som det fremgår af forhandlingsgrundlaget.

Omkring borgernes grundlæggende rettigheder mener vi, at det bør overvejes at indskrive et afsnit herom i Traktatens indledning. Det drejer sig først og fremmest om menneskerettigheder og demokratiske rettigheder. Der skal ikke være tvivl om, at kun demokratiske lande kan være medlemmer af EU.

På det økonomiske samarbejdsområde lægger den danske regering op til fire politikområder, der specielt bør tages op på regeringskonfe-

rencen. Det er beskæftigelse, miljø, arbejdsmarkedspolitik og forbrugerbeskyttelse. Det er vigtigt at slå fast, at forbedringer inden for disse og andre områder inden for søjle 1 følger to spor: for det første deltagelse i det konkrete, løbende, daglige samarbejde og for det andet at få skabt bedre rammer, bedre værktøjer for samarbejdet gennem ændringer af Traktaten.

Beskæftigelsen er kommet højt på den europæiske dagsorden. Det har vi selv været medvirkende til gennem det løbende arbejde. Medlemslandene er enige om, at en stabil økonomisk politik er en nødvendig, men ikke tilstrækkelig forudsætning for at løse arbejdsløshedsproblemerne. Der skal en supplerende koordinerende indsats til. Kommissionen lægger i sin hvidbog op til en ny udviklingsmodel, hvor det centrale element er en bæredygtig økonomisk vækst, der på én gang bidrager til at øge beskæftigelsen og til lavere forbrug af energi og af naturressourcer. Vi vil fortsat engagere os og arbejde meget intenst for den udvikling både nationalt og ikke mindst på EU-plan.

Vi understreger i vort forhandlingsoplæg, at de bestræbelser på at forbedre beskæftigelsen, som allerede er i gang, bør forstærkes og videreudvikles på regeringskonferencen. Den danske regering finder, at den kommende traktat skal indeholde et egentligt beskæftigelsesafsnit, der styrker målsætningen om et højt beskæftigelsesniveau, og som fremhæver beskæftigelsen som en fælles opgave, der kræver en koordineret indsats.

Dernæst omkring miljøet. Jeg vil ikke lægge skjul på, at det er et afsnit, der er arbejdet meget med i drøftelserne med partierne. Jeg mener faktisk, at vi er kommet langt. Sikringen af et bedre miljø er fortsat en afgørende udfordring og opgave for hele EU. Derfor er det forpligtende miljøsam arbejde særdeles vigtigt. Et udvidet europæisk samarbejde giver os en bedre platform for miljøindsatsen. Udvikelsen gør det samtidig nødvendigt, at vi forstærker miljøsam arbejdet mellem landene. Begrebet bæredygtig udvikling skal med ind som en selvstændig målsætning i Traktatens formålsbestemmelser. Miljøhensyn bør også i højere grad end i dag indbygges i de andre dele af samarbejdet. Det gælder f.eks. på landbrugsområdet, transportområdet og strukturområderne. Det indre marked skal gennemføres i respekt for miljøet, sådan at væsentlige miljøinteresser ikke tilsidesættes.

Den danske regering ønsker, at denne målsætning fremgår klarere af de nye traktatbestemmelser. Ministerrådets vedtagelse af fælles EU-regler bør ske på et stadig stigende beskyttelsesniveau og må ikke føre til forringelser i de lande, der har et højt beskyttelsesniveau.

Også en øget anvendelse af miljøafgifter har igennem de senere år været drøftet i EU. Den danske regering vil på konferencen søge tilslutning til, at der til Traktatens miljøbestemmelser knyttes en erklæring, en protokol, som gør det muligt at indføre afgifter til løsning af grænseoverskridende miljøproblemer med kvalificeret flertal. Det må ikke ændre ved, at den generelle finans- og fordelingspolitik fortsat er national kompetence.

Hele sigtet med EU's miljøpolitik er at sikre et højt beskyttelsesniveau. Den danske regering vil derfor arbejde for, at forsigtighedsprincippet i Traktatens miljøbestemmelser i højere grad afspejles i hele fællesskabslovgivningen. Regeringen understreger samtidig, at det må ske på en måde, så protektionisme og tekniske handelshindringer undgås, så de ikke udhuler det indre markeds funktion. Sideløbende med indbygningen af miljøhensyn på andre samarbejdsområder bør miljøgarantien også præciseres. Vi er rede til i den danske regering at søge tvivlspørgsmål ved anvendelse af miljøgarantien afgjort ved EF-Domstolen.

Når det gælder arbejdsmarkedspolitikken, lægger regeringen op til, at de vigtige bestemmelser fra protokollen løftes over i selve Traktaten. Det var vores holdning i 1992, og det er det stadig. Regeringen er også rede til at overveje at indskrive visse helt grundlæggende arbejdstagerrettigheder i Traktaten. Dette selvfølgelig under den klare forudsætning at det kan ske, uden at den danske aftalemødel, arbejdsmarkedsmødel inklusive det arbejdsretlige system, anfægtes.

Også på forbrugerpolitikområdet er der behov for en styrkelse i forhold til de fremskridt, der er sket. Regeringen vil arbejde aktivt for, at forudsætningen om et højt forbrugerbeskyttelsesniveau i EU bliver realiseret. Vigtige elementer er bl.a. at inddrage forbrugerne og deres organisationer mere direkte i det forberedende arbejde på EU-plan.

Når det gælder det udenrigspolitiske område, ønsker regeringen, at EU-landenes samarbejde fortsat finder sted på det nuværende mellemstatslige grundlag. Vi ønsker også, at samarbejdet bliver mere effektivt, så EU-landene i fæl-

lesskab kan bidrage optimalt til løsningen af udenrigspolitiske problemer. Et vigtigt instrument i dette samarbejde er de fælles aktioner, der vedtages af Rådet, og for at undgå at snævre nationale interesser kan blokere for en EU-indsats i en konkret udenrigspolitisk sammenhæng, er regeringen rede til at acceptere, at en fælles aktion kan vedtages, selv om et eller to lande ikke ønsker at deltage.

Et andet vigtigt element i en effektivisering vil være oprettelsen af en analyse- og planlægningsenhed under Rådet. En sådan enhed vil medvirke til at tilvejebringe det bedste fælles grundlag for de beslutninger, der skal træffes.

Regeringen er opmærksom på, at en række europæiske lande ønsker at forbedre mulighederne for effektivt at kunne påtage sig humanitære opgaver, krisestyringer samt en fredsbevarende indsats i overensstemmelse med FN-pagtens bestemmelser. Vi er fra dansk side indstillet på, at EU-landene skal have mulighed for at deltage i løsningen af sådanne opgaver, hvis de ønsker det.

Det retlige samarbejde mellem EU-landene omfatter som bekendt også fra dansk synspunkt meget vigtige områder som kriminalitetsbekæmpelse, asylpolitik, grænsekontrol og toldmæssigt samarbejde. Der er ligesom for udenrigs- og sikkerhedspolitikområdet tale om et mellemstatsligt samarbejde, og sådan skal det fortsat være. Men det er også vores klare opfattelse, at de store problemer og udfordringer, medlemslandene i dag står over for med hensyn til bekæmpelse af den stigende kriminalitet på tværs af grænserne, herunder den professionelle organiserede kriminalitet, narkotikasmugling og illegal immigration, forudsætter en tilsvarende forstærkning af samarbejdet i form af en fælles indsats. Man kan ikke komme uden om det: Der er behov for en effektivisering af det eksisterende samarbejde. Det kan ske inden for de rammer, vi i dag kender. Det kan ske ved en forenkling af beslutningsprocedurerne samtidig med en forenkling af det praktiske samarbejdsfelt.

I det sidste afsnit i forhandlingsoplægget har vi samlet en række vigtige supplerende synspunkter på fundamentale emner som åbenhed, nærhed og forenkling. Åbenhed har været regeringens meget vigtige felt for forbedring af samarbejdet, og den danske regering har faktisk også opnået betydelige og gode fremskridt. Når det gælder nærhed, skal der også dér yderligere arbejdes for klarere linjer mellem, hvad hver

enkelt stat bedst kan klare, og hvad hver enkelt stat bedst står sig ved at samarbejde om på europæisk plan.

På forenklingsområdet er der ikke tvivl om, at der både i Traktaten og i måden at træffe beslutninger på kan ske forenklinger og dermed opnås større gennemsigtighed også fra borgerens synspunkt.

Når det gælder svig, har vi set eksempel på eksempel på misbrug af midler fra EU's side, i hvert fald fra EU-medlemslandenes side. Det er naturligvis ikke acceptabelt; det er et meget dårligt signal. Det må der sikres klarere indgreb over for. Vi skal have skabt regler, der betyder, at beslutninger om anvendelse af midler også følges op korrekt og rigtigt, og vi skal have vedtaget regler, der sikrer, at de beslutninger, vi træffer i Ministerrådet, også efterleves i de enkelte medlemslande.

Regeringen vil deltage aktivt i regeringskonferencen. Vi vil tage del i drøftelser af alle spørgsmål. Vi vil ikke sidde med korslagte arme og se på. Vi vil søge at påvirke Europas fremtid i overensstemmelse med det danske forhandlingsgrundlag, vi har lagt frem. Danmark går forlæns på konferencen, ikke baglæns. Vi har faktisk et projekt, vi vil arbejde for og kæmpe for – fredens projekt.

Når regeringskonferencens resultat foreligger, skal Folketinget tage stilling til resultatet, herunder til, om der skal gennemføres en folkeafstemning. Regeringen tager for sit vedkommende stilling til spørgsmålet om folkeafstemning, når resultatet af regeringskonferencen er kendt og ikke før.

De fire danske undtagelser er ikke på regeringskonferencens dagsorden. Undtagelserne gælder derfor før, under og ved afslutningen af regeringskonferencen, så længe vi selv ønsker det. Lad mig minde om, at de fire danske undtagelser ikke er under pres fra de andre EU-lande. Jeg har aldrig i min periode efter den 18. maj 1993 fået én eneste henvendelse fra en EU-kollega om de spørgsmål. De ved jo godt, at undtagelserne er et dansk anliggende indeholdt i Edinburgh-Afgørelsen.

Lad mig minde om, at Edinburgh-Afgørelsen indeholder tre elementer: For det første, at de andre lande kan gå videre i samarbejdet, hvis de ønsker det; for det andet, at Danmark har undtagelser på de fire kendte områder; for det tredje, at Danmark kan ophæve én eller flere af undtagelserne, når og hvis Danmark måtte ønske det.

Lad mig også understrege i dag, at den aftale er en folkeretligt bindende aftale indgået af EU-landene. Aftalen gælder, så længe Danmark ønsker det, og kan ikke ændres af de andre EU-lande. Helt i overensstemmelse med den politiske aftale af 30. marts 1993 indgået af et bredt politisk flertal kan aftalen kun ændres gennem en ny dansk folkeafstemning.

De fire undtagelser er vores sag og kun vores sag, den danske befolknings sag, og vi afgør den selv; den danske befolkning afgør dermed den sag selv. Sådan er det i dag, sådan er det i morgen, sådan er det under regeringskonferencen og ved regeringskonferencens afslutning. Vi ønsker ingen tvangssituation for den danske befolkning. Vi er hverken under pres eller tvang i dag, og vi kommer det heller ikke i fremtiden. Vores holdninger er alene bestemt af vores egen interesse som folk og som land.

Den situation, vi har i dag med at kunne tilrettelægge en eventuel folkeafstemning, vil være den samme også efter regeringskonferencen. Nogle antyder alligevel, at vi har en skjult dagsorden. Det kan jeg ikke forstå. Jeg hører, at antydningen skulle bære i retning af, at vi vil præsentere et forhandlingsresultat, hvor Edinburgh-Afgørelsen er udraderet.

Sådanne påstande er grebet ud af den blå luft, og de får heller ikke megen vind, for man undervurderer helt den danske befolkning, hvis man tror, at der kan løbes om hjørner med den på den facon. Undtagelserne kan ikke forhandles væk på regeringskonferencen. Undtagelserne står ved magt, indtil befolkningen ved en folkeafstemning ønsker at ændre på den danske særstilling.

Regeringen vil sikre, at den danske befolkning både før og efter regeringskonferencen har præcis de samme reelle valgmuligheder. Den danske befolkning bestemmer selv. Sådan vil det fortsat være.

Så tilbage til det tema, som optager mig mest, og som vel også burde optage de politiske partier mest, nemlig hvad det egentlig drejer sig om på denne konference. Det, det drejer sig om, er det største historiske projekt nogen sinde siden Den Anden Verdenskrig: Hvad er det, vi vil med Europa nu? Og det væsentligste og afgørende er fredens projekt, som jeg har beskrevet det, arbejdets projekt, miljøets projekt og demokratiets projekt. Jeg håber, vi får en god og fordragelig debat. Det er som bekendt en af forudsætningerne for, at befolkningen lytter, og at vi kan være i god dialog med hinanden og med befolkningen.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Som statsministeren så stærkt har understreget det, er regeringskonferencens væsentligste opgave at gøre udvidelsen mulig. Der er ti lande i Central- og Østeuropa inklusive de baltiske, der ønsker at blive medlemmer, dertil Cypern og Malta.

I de ti central- og østeuropæiske lande er der mere end 100 millioner mennesker, der indtil for få år siden levede uden demokrati og under et udueligt økonomisk system. Det er disse menneskers ønske om sikkerhed og økonomisk udvikling, der skaber dynamikken i udviklingen i Europa. Det er et ønske, der heldigvis også deles af befolkningerne i vores del af Europa.

Omvæltningerne siden 1989 har skabt en ny situation, der på mange måder minder om situationen i efterkrigstiden i Europa. Oprettelsen af Det Europæiske Fællesskab i begyndelsen af 1950'erne var et svar på en tilsvarende situation. Vesteuropa skulle løse et sikkerhedsmæssigt problem. EF blev oprettet af sikkerhedsmæssige årsager. Ønsket var at skabe et grundlag for varig fred.

Dengang som nu drejer det sig om at skabe fred og stabilitet gennem samarbejde. Samarbejde giver landene fordele, som de ikke kan tilkæmpe sig og ikke havde kunnet tilkæmpe sig på egen hånd.

I EU løses problemerne i faste rammer over forhandlingsbordet, ikke ved gammeldags stormagts- og småstatsdiplomati, hvor det er de største og de stærkeste, der trækker det længste strå. Rammerne er et retligt forpligtet samarbejde både af politisk solidaritet og med økonomiske fordele.

Som medlem af EU kan et land regne med opbakning fra de øvrige medlemmer, når der står legitime sikkerhedsinteresser på spil. Som medlem kan man forvente solidaritet i tilfælde af pres fra tredjelande. Vi må forstå disse sikkerhedspolitiske motivers betydning også for de central- og østeuropæiske landes ønske om optagelse.

På det økonomiske område kan situationen i Central- og Østeuropa også sammenlignes med efterkrigstidens Europa. Omstillingen fra kommunistisk kommandoøkonomi til markedsøkonomi sker så vist ikke uden problemer. Den trængte økonomiske og sociale situation i nogle lande har skabt grobund for nationalistiske kræfter, som kan skade stabiliteten og den demokratiske proces.

Sådanne problemer er i vidt omfang blevet undgået i Vesteuropa siden 1950'erne, og det er der to gode grunde til: For det første, at amerikanerne iværksatte den omfattende Marshallhjælp til opbygning af Europa. Tilførsel af kapital og teknologi gjorde, at Vesteuropa kom økonomisk på fode over en kortere årrække. Og for det andet blev EF etableret. EF skulle skabe et fælles marked, hvor unødige hindringer for samhandelen blev fjernet. Samtidig iværksattes den fælles landbrugspolitik, der skulle sikre fødevarerforsyningen og en rimelig levestandard i landbruget. Resultatet var klart: Samhandelen steg – det økonomiske samarbejde blev stadig tættere.

Den proces skal gentages og videreføres over for naboerne i øst. Og vi er i gang: På Det Europæiske Råds møde i København i juni 1993 blev det første pejlemærke udstukket. Det blev fastslået, at de central- og østeuropæiske lande kan blive medlemmer af EU, når de opfylder de nødvendige betingelser. På topmødet i Essen i december 1994 iværksatte EU en førmedlemskabsstrategi, der skal hjælpe de central- og østeuropæiske lande gennem forberedelsesprocessen. Senere har Kommissionen fremlagt en hvidbog om den gradvise, nødvendige tilpasning af de central- og østeuropæiske lande til deltagelse i det indre marked. Hvidbogen beskriver det arbejde, som landene selv skal gennemføre for at kunne udnytte det indre marked.

Disse initiativer har til hensigt at forberede landene til EU og de forpligtelser, som medlemskab indebærer. Initiativerne drejer sig især om de forhold, de nye demokratier selv må bringe på plads, men EU udøver også selv en stor direkte indsats. Første skridt er den voksende bistand fra EU til medlemslandene i Central- og Østeuropa. Der er ikke tale om en hjælp på Marshallplan-niveau, men det er en væsentlig bistand, og under alle omstændigheder vil det være i EU's interesse at fortsætte denne hjælp både før, under og efter medlemskabsforhandlingerne.

Det andet skridt er endnu vigtigere end det første. Det drejer sig om at give de central- og østeuropæiske lande markedsadgang for deres produkter. Processen er i gang; hastigheden kan sættes op. Det er ikke sikkert, at de nye lande umiddelbart kan udnytte markedsadgangen helt og fuldt, men gradvis vil de få øget deres konkurrenceevne og dermed styrket økonomien.

Medlemskabet vil tilskynde landene til at gøre en ekstra indsats i kampen mod de meget betydelige miljøproblemer. Et forpligtende EU-medlemskab er vores bedste garanti for, at miljøproblemerne i Central- og Østeuropa bliver løst. Det er til deres fordel, og det er til vores. De central- og østeuropæiske landes indpasning i det økonomiske EU-samarbejde er et væsentligt element til stabilisering af udviklingen i landene og er derfor i en bred forstand også af sikkerhedspolitisk karakter.

Arbejdet med at undersøge konsekvenserne af udvidelsen for visse af EU's politikområder er sat i gang. Det vil foregå parallelt med arbejdet på regeringskonferencen. Kommissionen blev på det europæiske topmøde i Essen i 1994 anmodet om at udarbejde en rapport om udviklens konsekvenser og en rapport om strategier på landbrugsområdet. Rapporten om udviklens konsekvenser fastslår, at udvidelsen foruden at bidrage til fred, sikkerhed og stabilitet i Europa vil tilføre den europæiske økonomi ny dynamik. Udvidelsen af det indre marked til at omfatte mere end 100 millioner nye forbrugere vil have en positiv effekt. De økonomiske forbindelser med vækstøkonomierne i Central- og Østeuropa vil bidrage til at øge den økonomiske aktivitet også i de nuværende medlemslande.

Grundlaget for udvidelsen skal være samarbejde og de retsregler, der er gældende i Unionen på tidspunktet for udvidelsen. Der vil på nogle områder blive behov for overgangsordninger, men de må ikke føre til permanente undtagelser. Udvidelsen skal ikke føre til *a la carte*-medlemskab eller forskellig kategori af medlemskab. De nye medlemslande skal tilslutte sig Traktatens hovedmål, de skal have både de rettigheder og de pligter, der følger med medlemskab. Konsekvenserne af udvidelsen vil være afhængige af Unionens eget sæt af regler.

På visse områder er Unionens politik under stadig udvikling, og det er derfor vanskeligt at forudse, hvorledes Unionens regelsæt vil se ud, når udvidelsen finder sted. Det gælder særlig strukturpolitikken og den fælles landbrugspolitik, der uanset udvidelsen står over for en tilpasning som følge af EU-aftaler og internationale aftaler.

Kommissionen fastslår meget fornuftigt, at det på disse områder er vanskeligt at sætte tal på de budgetmæssige konsekvenser, før man har en klarere idé om, hvordan politikken på de forskellige områder vil se ud på tidspunktet for udvidelsen. Der er ingen tvivl om, at udvidelsen

vil få budgetmæssige konsekvenser, men der er heller ingen grund til overdrivelse; udgifterne vil være overkommelige, ikke mindst i betragtning af de økonomiske fordele, der følger med udvidelsen både for de nuværende medlemmer og for de fremtidige. Frem for alt må de ses i lyset af udvidelsens historiske betydning for fred og stabilitet i hele Europa.

Jeg skal slet ikke komme ind på de andre institutionelle ændringer, på behovet for ændringer i Traktaten som følge af udvidelsen. Det har statsministeren behandlet. Jeg vil kun understrege til sidst, at jeg tror, enhver kan se, at udvidelsesforhandlingerne bliver komplicerede. Det er vigtigt ikke at køre fast i detaljerne; det er vigtigt at fastholde visionerne, og det er vigtigt, at vi under hele forløbet af denne konference holder os hovedsigtet for øje: udvidelsen mod øst. Visionen, de nye store europæiske muligheder, skal være inspirationen til at overvinde vanskelighederne.

Man kan sige, at for de central- og østeuropæiske lande begynder efterkrigstiden først nu. Først nu skal disse lande til at opleve eller få en mulighed for at opleve den udvikling, vi har set i årtier mod frihed og velstand. Efter 50 års adskillelse har vi en enestående mulighed for at skabe et udelt Europa, et Europa, hvor konfrontation og kold krig er afløst af samarbejde, stabilitet og en fælles økonomisk udvikling.

Forhandling

Ove Fich (S):

Jeg vil gerne på Socialdemokratiets vegne takke for besvarelsen. Socialdemokratiet er gået ind i forberedelserne til regeringskonferencen med to formål: at sikre et stærkt udspil, der kan sætte sit præg på regeringskonferencen, og at sikre en bred støtte i Folketinget til udspillet. De to formål er forbundne. Det er jo ikke nok at have de rigtige holdninger; der må styrke bag. Danmarks forhandlingsstyrke afhænger meget af, hvor mange partier der står bag regeringens udspil. Derfor er vi på den ene side glade for, at det lykkedes at lave et godt forhandlingsudspil, men beklager på den anden side, at det ikke lykkedes at samle så mange partier bag forslaget, som vi havde ønsket. For regeringskonferencen i 1996 er for Danmark den vigtigste begivenhed i EU, siden vi blev medlem.

Hovedemnet er at skabe fundamentet for, at EU kan tage springet fra at være et vesteuropæ-

isk samarbejde til at være et samarbejde for hele Europa. Det er det endegyldige opgør med det, der er blevet kaldt »De riges klub«.

Det er etableringen af det brede europæiske samarbejde for fred, miljø og velstand, som har været en socialdemokratisk drøm siden arbejderbevægelsens fødsel. Derfor lægger vi mange kræfter i, at dette projekt lykkes. Vi vil noget med regeringskonferencen.

Modsat tidligere er vi denne gang dem, der driver på. Vi deltager i kampen. Bænkevarmerne findes i andre lande. Desværre er der også enkelte her i Folketinget.

I overensstemmelse med ønsket om at omdanne EU fra det nuværende samarbejde til et samarbejde mellem 27 lande er vi helt enige med regeringen i den vægt, man har lagt på spørgsmål, der knytter sig til udvidelsen. Det gælder institutionelle ændringer, herunder mere brug af flertalsafgørelser, begrænsninger i Kommissionens og Europa-Parlamentets størrelse, forenkling af beslutningsmetoderne, og det gælder spørgsmål om justeringer i landbrugs- og strukturpolitikken.

Men vi tillægger også andre spørgsmål stor vægt ved regeringskonferencen. Det drejer sig bl.a. om arbejdsmarkedspolitikken og miljøpolitikken. Vi skal have disse to politikområder skærpet ved den kommende regeringskonference. Ellers løber vi nemlig en stor risiko. Det kan blive sværere i fremtiden. Mange central- og østeuropæiske lande vil naturligvis frygte stigende udgifter til bedre miljøregler og bedre arbejdsmarkedsregler og vil derfor – måske – blokere for yderligere fremskridt sammen med konservative kræfter i Vesteuropa. Derfor er det væsentligt, at der sker noget på disse felter nu.

Det er vigtigt, at regeringen lægger op til, at den sociale protokol indskrives direkte i Traktaten. Det støtter vi klart. Det er naturligvis afgørende, at uanset hvorledes EU's arbejdsmarkedspolitik udvikles, så skal det danske aftalesystem kunne bevares.

Miljøpolitisk har Danmark høj cigarføring, den højeste i Europa. Socialdemokratiet støtter klart dette. Vi har allerede prøvet at gå foran i Europa. Det har vi gjort i vort europæiske partisamarbejde. Vi gør det gerne igen – denne gang i forholdet til de øvrige EU-lande.

I regeringens udspil har jeg især hæftet mig ved, at miljøhensyn skal indarbejdes på alle politikområder i EU. Jeg har også hæftet mig ved den klare melding om, at det indre markeds gennemførelse ikke må tilsidesætte væsentlige

miljøinteresser, at forsigtighedsprincippet skal anvendes i hele fællesskabslovgivningen samt, at vi til enhver tid er rede til at lade tvivls-spørgsmål om miljøgarantien afprøve ved EF-Domstolen.

Beskæftigelsesafsnittet er også væsentligt for os. Med 20 millioner arbejdsløse i EU-landene er det klart, at der må gøres en ekstrainsats. Det kan gøres gennem bedre traktater, men det skal naturligvis også gøres i det daglige arbejde ved topmøder, udenrigsministermøder, arbejdsministermøder osv.

Tiden tillader ikke, at jeg går alle dele af regeringens udspil igennem, men jeg vil gerne også nævne den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik. Emnet er jo desværre blevet sat mere i fokus af begivenhederne i Bosnien, end det var, da Maastricht-Traktaten blev skrevet. Vi finder det væsentligt, at man åbner op for beslutninger, selv om et eller to lande ikke kan deltage. Der må så findes en ordening for disse. Vi har i et ustabil Europa ikke råd til at lade et enkelt lands holdning blokere for løsninger, der kan hindre, at Europa går i brand igen.

Vi finder det også afgørende, at Europa kan handle på dette område. Humanitære opgaver, krisestyring og fredsbevarelse kan ikke undværes. Danmarks rolle heri har været omfattende, idet vi – inden for FN og NATO – har ydet et stort bidrag. Det er for os væsentligt, at de lande, der måtte ønske det, har mulighed for at yde en tilsvarende indsats gennem de europæiske institutioner. Det vil vi ikke hindre.

Jeg vil også nævne det retlige område. Titlen lyder kedelig, men bag det dækker sig jo væsentlige samarbejdsområder som flygtningepolitik, ulovlig indvandring, økonomisk kriminalitet, narkokriminalitet og andre ting. Det er for os meget væsentligt, at samarbejdet herom effektiviseres. Vi ser alle til daglig, hvorledes disse problemer øges, og hvis vi ikke er rede til at sætte kraftigt ind, har vi et medansvar, hvis det går galt.

Det lykkedes at få Venstre og De Konservative til at slutte op bag udspillet. Det er vi glade for. Det øger Danmarks troværdighed, når der forhandles. Jeg synes i det hele taget, at Venstre og De Konservative har været meget konstruktive og fleksible i forsøget på at nå et resultat. Det vil jeg gerne udtrykkeligt takke de to partier for. Jeg håber til gengæld, at denne linje vil blive fortsat i den periode, hvor forhandlingerne med de andre EU-lande pågår.

Jeg vil også godt takke SF for en velforberedt indsats. Der kom klare meldinger. Der kom klare ønsker – jeg havde nær tilføjet: Mange ønsker. Vi fornemmede klart en vilje til at nå til enighed. Vi imødekom ønskerne et langt stykke ad vejen. Jeg kan nævne: Bedre miljøsam arbejde ved udvidelsen, respekt for landenes historiske og kulturelle traditioner, hensyn til Rusland i det kommende samarbejde, betoningen af ulandspolitikken, ingen forrykkelse af balancen mellem institutionerne, tidligere information af de nationale parlamenter om grøn- og hvidbøger, grøn beskæftigelsespolitik, henvisning til EU om bæredygtig udvikling, forsigtighedsprincippet ind i hele traktatgrundlaget, tvivls-spørgsmål om miljøgarantien for EF-Domstolen, garanti for den danske arbejdsmarkedsmodel, mere forbrugeroplysning, klarere aftaler om udenrigspolitik – især om hvad de enkelte lande er bundet af – tilsagn om, at det retlige samarbejde skal effektiviseres på det eksisterende grundlag, specifikation af, hvad denne effektivisering i det hele taget er, traktatfæstelse og ret til aktindsigt, flere rettigheder til Ombudsmanden og høring om Kommissionsforslag og offentliggørelse heraf.

Det var en lang række ændringer. Det var i øvrigt ændringer, som Socialdemokratiet står inde for af hele hjertet. Desværre rakte det ikke. Vi tror, at SF havde misforstået noget. Ved en forhandling må man som bekendt bøje sig mod hinanden, ellers når det ikke sammen til sidst. Vi synes ikke, at SF bøjede sig. Det er svært at erindre et eneste punkt, hvor SF gav en indrømmelse.

Jeg lægger imidlertid mest vægt på, at der er mange felter, hvor der i realiteten er seks partier, som grundlæggende er enige. Jeg hæfter mig ved den klare støtte til udvidelsen af EU med Central- og Østeuropa, den brede enighed om tiltagene på beskæftigelses- og miljøområdet, opslutningen bag åbenhed, gennemsigtighed og nærhed i EU, de fælles holdninger, der blev skabt omkring udenrigs- og sikkerhedspolitikken, og de nogenlunde ens holdninger til de institutionelle ændringer. Det bør der bygges videre på.

Det er derfor vigtigt, at et så bredt flertal som muligt her i Folketinget i dag afsender et signal til de andre EU-lande om, at den danske regering har opslutning bag sin forhandlingslinje. Det vil styrke chancen for at nå de resultater, vi alle er enige om at prioritere. Alternativet – nemlig at vi alle geråder i konflikt med hinan-

den om EU-politikken – vil kunne svække Danmarks forhandlingsposition og vil derfor være til skade for os alle. Derfor bør uenighed om spørgsmål, der først og fremmest har indenrigs-politisk karakter – nemlig de fire danske forbehold – ikke svække muligheden for en stærk dansk forhandlingsposition.

Jeg skal slutte med på de tre partiers vegne at fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden

- »Idet Folketinget konstaterer,
- at regeringen deltager i regeringskonferencen på det fremlagte forhandlingsgrundlag,
  - at Danmarks holdning til borgerskab, den økonomiske og monetære union, fælles forsvarspolitik og fælles forsvar og retlige og indre anliggender er fastlagt ved folkeafstemningen den 18. maj 1993 og kun kan ændres ved en ny dansk folkeafstemning,
  - at regeringen vil tilrettelægge sin deltagelse i regeringskonferencen således, at Folketinget og befolkningen holdes løbende orienteret, og
  - at Folketinget får forelagt forhandlingsresultatet af regeringskonferencen,
- går Folketinget over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 23).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (Se ovenfor). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Og så har hr. Keld Albrechtsen, hr. Kristian Thulesen Dahl og hr. Steen Gade bedt om ordet for korte bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg synes, det er nødvendigt, at der allerede på nuværende tidspunkt kommer en dagsorden ind i denne debat som alternativ til den, hr. Ove Fich nu har foreslået. Når man hører regeringspartierne, skulle man jo tro, at regeringskonferencen handlede om udvidelsen af EU. Realiteten er en anden. Udvidelsen er påskud for at gennemføre mere union. Overskriften for regeringskonferencen er ganske enkelt: Mere union, mere union, mere union. Så enkelt kan det siges.

Vi ved, at regeringens udspil følger det samme omkvæd. Hvert eneste afsnit handler om mere unionsmagt. Nu er det muligt, at hr. Ove

Fichs dagsorden kan samle flertal her i Folketinget, men vi ved, at regeringen i den her sag er fuldstændig ude af trit med befolkningen. I den seneste opinionsmåling om holdningen til Maastricht-Traktaten var der et klart flertal i befolkningen imod Traktaten.

Derfor må vi sige, at det kan godt være, regeringen kan køre frem med sine fæller, partierne i det nationale kompromis, men sådan et udspil, som nu er fremlagt, vil kun føre til én ting, nemlig at vi ved en folkeafstemning får et nyt nej fra dansk side.

Derfor synes vi, at debatten skal føres på et helt andet grundlag end det, som har været fremlagt her i dag fra regeringens side, som jeg håber og tror på, aldrig vil kunne gennemføres her i Danmark. Og derfor skal jeg på vegne af hr. Kristian Thulesen Dahl og mig selv stille følgende:

Forslag om motiveret dagsorden

- »Idet Folketinget opfordrer regeringen til forud for EU's regeringskonference i 1996 at udarbejde et dansk forhandlingsgrundlag, som siger nej til mere union og bygger på en sikring af veto-retten, miljøgarantien, de fire danske undtagelser og de små landes rettigheder, samt garanterer en bindende folkeafstemning om de traktatændringer, som bliver resultatet af regeringskonferencen,
- går Folketinget over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 24).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (Se ovenfor). Også dette dagsordensforslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Hr. Ove Fich gjorde meget ud af det i sit ordførerindlæg og startede nærmest triumferende med at sige, at vi er dem, der nu driver på, mens der er nogle andre lande, der er bænkevarmere, og herinde i Folketinget er der sågar også bænkevarmere. Men det, hr. Ove Fich jo glemte at sige i sin ordførertale, var, at der åbenbart er endnu flere bænkevarmere – i henhold til hr. Ove Fich – ude i befolkningen. Det synes jeg vi manglede.

For sagen er jo, at hr. Ove Fich i det år, der nu snart er gået, har gjort utrolig meget ud af at sige, at det var meget vigtigt, at man her i Folketinget fik inddraget befolkningen i den EU-debat, der skulle føre frem til det oplæg, som regeringen nu er kommet med. Men den egentlige folkelige debat, må hr. Ove Fich jo erkende, nu her efter at oplægget er en realitet, er aldrig kommet. Spørgsmålet er så, om det er muligt at få den dialog i befolkningen, som skulle være en del af den folkelige debat, nu.

Det er det jo ikke, og det må Socialdemokratiets ordfører også erkende. Man kan jo ikke debattere et oplæg, som er færdigudarbejdet. Nej, det, der kommer nu, er en debat, som bliver på den ene parts præmisser, som bliver med en envejskommunikation, hvor det er folketingsflertallet, der endnu en gang skal ud og fortælle befolkningen, hvad befolkningen bør mene om EU-spørgsmålet, hvor man ikke får en dialog, men hvor man får det, at folketingspolitikere skal ud og forklare, hvorfor man nu har gjort, som man har.

Og se, så er man jo ikke nået et skridt videre i forhold til den 2. juni 1992. Så har man jo intet lært, og så begår man nøjagtig den samme fejl én gang til: at man ikke laver et dansk forhandlingsoplæg på baggrund af en egentlig debat i befolkningen, men man laver det alene herinde i Folketinget, og så skal man bagefter ud og forklare, hvad det er, man har gjort. Hvis man vælger den vej og fortsætter den vej og vælger ikke at spørge befolkningen om så vigtigt et emne som det her om, hvad den danske forhandlingslinje skal være, må Socialdemokratiets ordfører jo erkende, at så styrer man direkte mod et nyt nej, når vi skal stemme om de resultater, der muligvis kommer ud af regeringskonferencen.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Jeg skal ikke kommentere den lidet charmerende alliance bag det sidste dagsordensforslag, men i stedet for vende mig til hr. Ove Fich.

Jeg vil sige til hr. Ove Fich, at den liste, han læste op om SF's ønsker, synes vi er en god liste. Jeg tror såmænd, at hr. Ove Fich kan have glemt et par stykker.

Men SF har ikke misforstået noget i denne sag. Det, forhandlingerne brød sammen på, var jo noget ganske reelt: at vi ikke kunne få et løfte fra regeringen om, at Edinburgh-Afgørelsen fortsætter, ikke bare til afslutningen af regeringskonferencen, men også efter regeringskon-

ferencen. Det er the key point. Det løfte kunne vi ikke få. Statsministeren har i dag bekræftet, at den gælder til ved afslutningen. »Ved afslutningen«, hvad er det for noget? Uld er det i hvert fald.

Det, vi ville have, var en klar markering fra regeringen om, at dette måtte gælde efter konferencen og dermed også være det, som vælgerne skulle tage stilling til ved den folkeafstemning, som vi mener, der skal være efter forhandlingsresultatet. Det er desværre ikke misforståeligt.

Det, jeg egentlig har svært ved at forstå, er, at det ikke er socialdemokratisk politik, det, vi siger her. Var det ikke det, vælgerne fik at vide, om en ny og langsigtet politik? I hvert fald er jeg ret sikker på, at hvis jeg tager på besøg i et par tilfældigt udvalgte socialdemokratiske vælgerforeninger, er det den version, som jeg gengiver her fra Folketingets talerstol, de bedst genkender fra for nogle få år siden.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Først til hr. Ove Fich, som beklager, at der ikke er et flertal, der står bag det udspil, som regeringen nu er kommet med: Jeg skal selvfølgelig ikke beklage så meget, at SF er gået, og at regeringen så pludselig fik kolde fødder og ikke turde lave et forlig med Venstre og De Konservative.

Men jeg kunne da godt undre mig lidt over, at der er andre partier, der blev hængt af forhandlingerne uden nogen form for begrundelse. Det er jo egentlig pudsigt, når man så bagefter skal høre fra Folketingets talerstol, at Socialdemokratiet beklager, at der ikke er et flertal bag.

Det kunne måske være, at der var nogle, der var mere interesserede, end hr. Ove Fich umiddelbart turde tro på. Der er ingen tvivl om, at der er store dele af det, som selv Fremskridtspartiet er interesseret i. Selvfølgelig ville det også være kommet til at koste, og det ved hr. Ove Fich selvfølgelig udmærket godt; men han kunne i det mindste have givet os en forklaring på det.

Udenrigsministeren sagde så fint, at nu skulle vi ikke køre fast i detaljer, og det må jeg da indrømme, at det har regeringen så heller ikke gjort, for der er virkelig ikke særlig mange detaljer i det udspil, som er kommet. Både når man læser udspillet, og når man hørte, hvad der blev sagt i dag, når man frem til, at der rent faktisk kan puttes så at sige alt ind i det udspil, som regeringen er kommet med. Og selvfølgelig,

hvis regeringen kan få et flertal til at sige: Det var dog en glimrende idé, så har vi dermed også sagt: Ja, carte blanche, det var dog en glimrende idé – ligegyldigt hvad der kommer ud af resultat.

Statsministeren kom dog med en eneste ting, som jeg kan sige var noget nyt. Det var, at nu vil regeringen også sikre sig, at den sociale dimension bliver flyttet over fra at være en samarbejdsaftale og ind i Traktaten. Og dér kan Fremskridtspartiet helt klart og tydeligt sige: Det vil vi i hvert fald ikke være med til; vi vil bekæmpe det med alle mulige midler:

Men for at vi kan få en ordentlig diskussion her i dag, vil jeg allerede nu på Fremskridtspartiets vegne fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden

»Idet Folketinget opfordrer regeringen til på regeringskonferencen at arbejde for, at en udvidelse af EU skal ske på betingelse af

- forenkling af bureaukratiet i EU,
- reform af EU's landbrugspolitik i henhold til WTO-aftalen,
- afskaffelse af omfordelingsfondene og aktiv bekæmpelse af svindel,
- skærpelse af »subsidiaritet«, nærhedsprincipet, således at intet, der lige så godt kunne klares på nationalt plan, bliver gjort på EU-plan, samt
- sikkerhed for, at der ikke oprettes EU-militær eller EU-politikorps,

går Tinget over til næste sag på dagsordenen.«
(Dagsordensforslag nr. D 25)

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (Se ovenfor). Også dette dagsordensforslag indgår herefter i forhandlingen.

Peter Duetoft (CD):

Nu har hr. Kristian Thulesen Dahl jo fået nye legekammerater. Er der to, der står sammen i dansk politik, så er det Enhedslisten og Dansk Folkeparti, og det er jo spændende nok. God fornøjelse, begge parter!

Men jeg ved ikke, om hr. Kristian Thulesen Dahl ikke lige skulle undersøge, hvad det er for nogle argumenter, Enhedslisten plejer at bruge, inden hr. Kristian Thulesen Dahl selv bruger dem. Nu kører han jo altså den frem igen med, at der ikke er nogen offentlig debat. Det er

muligt, at hr. Kristian Thulesen Dahl ikke er ude og diskutere – jeg ved ikke, om det så skyldes en mangel på lyst til at høre ham – men jeg vil bare sige, at en stor del af Folketingets medlemmer farer land og rige rundt og diskuterer politik, herunder bestemt EU-spørgsmål.

Jeg har selv haft fornøjelsen, bl.a. ved et møde i Aalborg for nylig med hr. Steen Gade; det var ganske velbesøgt. Det er møder af den type, som bestemt vækker interesse, hvor vi får belyst tingene på en rimelig nuanceret måde og ikke ved hr. Kristian Thulesen Dahls sædvanlige jeg er imod alt-holdning. Men vi har jo også set debatten i medierne. Vi har set det ene og det andet sted, at der er en EU-debat. Jeg synes også, at hr. Kristian Thulesen Dahl nedvurderer unionsmodstanderne og JuniBevægelsen, som gør et stort stykke arbejde – ud fra et synspunkt, jeg er vildt uenig i, men et stort stykke arbejde – for at få EU på dagsordenen.

Lad være at komme med den legende endnu en gang, at der ikke er nogen, der diskuterer EU, og hvad der skal ske på regeringskonferencen, og derefter bruge det som et argument for, at ingen har været med til noget, og derfor skal man sige nej til alting, for det er ikke sandt. Der er en debat, og den skal fortsætte, og den skal gerne intensiveres. Hvis hr. Kristian Thulesen Dahl ikke har opdaget det, så synes jeg, at hr. Kristian Thulesen Dahl skulle slå op i nogle aviser og finde ud af, hvor der er nogle offentlige møder, og så kan han jo gå til dem og opleve, hvad det er der foregår.

Ove Fich (S):

Mit ærinde er også hr. Kristian Thulesen Dahls påstand. Når den rettes mod os, må jeg sige: Hus forbi!

For godt et år siden kom Socialdemokratiets græsrodsudvalg med sit debatoplæg. Det blev givet til hvert eneste medlem i vort parti plus alle andre, som var interesseret i det. Ganske mange medlemmer svarede på de spørgsmål, der var stillet op, og vi gennemgik dem faktisk, og der var mange, mange gode ting, som vi kunne bruge.

Derudover kører der jo et hav af møder landet over, som hr. Peter Duetoft netop nævnte. Der er en livlig mødeaktivitet alle steder og stor spørgelyst.

Endelig synes jeg ikke, man kan se bort fra, at der faktisk aldrig har været så meget EU-debat i medierne, som der har været i det forgangne år. Det finder jeg overordentlig positivt.

Og jeg må da sige til hr. Thulesen Dahl, at jeg personlig benytter lejligheden til at lytte. På alle de møder, man er ude til, lytter man da, opfanger signaler fra dem, der kommer til møderne, og det er jo slet ikke så dårligt endda. Så endnu en gang: Hus forbi, hvad angår den folkelige debat.

Formanden:

Hr. Keld Albrechtsen og derefter fru Elisabeth Arnold.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Hr. Steen Gade talte om charmerende alliancer. Dér kunne jeg måske minde hr. Steen Gade om en i hvert fald lige så charmerende alliance, nemlig det nu afdøde nationale kompromis, som hr. Steen Gade indgik med Venstre og De Konservative.

Der er naturligvis ikke mange ting, som Enhedslisten og Dansk Folkeparti er enige om, men der er én ting, vi er enige om, og det er, at dette her køres hen over hovedet på den danske befolkning. Statsministeren vil nu ikke engang give løfte om en folkeafstemning om resultatet af regeringskonferencen. Man er på vej ud i den samme udemokratiske fremgangsmåde, som vi så op til folkeafstemningen i juni 1992, som jo heldigvis også endte med et nej.

Regeringen har lagt sig fast på en politik, som jeg er ganske overbevist om endnu en gang vil føre til et nej. Når det er kommet dertil, at det, man siger på miljøområdet, er, at vi skal sikre miljøet ved, at vi allernådigst skal bede EF-Domstolen om tilladelse til at bruge miljøgarantien, ja, så tror jeg, at alle kan se, hvad det er for en unionsmagt, man er nået til. Vi skal allernådigst trygle EF-Domstolen af alle magter om at få lov til at sikre miljøet her i Danmark.

Det er ikke det, befolkningen ønsker. Det er det, vi siger med vores dagsorden. Det er en helt anden retning. Alle opinionsmålinger, alle resultater, også f.eks. det svenske Europa-Parlamentsvalg for nylig, viser, at der ikke i de nordiske befolkninger er tilslutning til den politik, som man nu er slået ind på.

Formanden:

Fru Elisabeth Arnold og derefter hr. Thulesen Dahl.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Først vil jeg godt sige til den alliance, hvis ene medlem lige har været heroppe på talerstolen, at det da er underligt at beskyldte regeringspartierne og statsministeren, som sikkert udmærket kan svare for sig selv, for, at man nu vil fjerne de fire forbehold og ikke vil have en folkeafstemning.

Det står krystalklart alle steder, at de danske forbehold kun kan fjernes ved en folkeafstemning og ikke på nogen som helst anden måde. Den danske befolkning bestemmer da selv. Jeg kan ikke forstå, hvorfor hr. Keld Albrechtsen ikke har så meget tillid til den danske befolkning, at han overlader til den at bestemme det.

Dernæst vil jeg godt sige til hr. Keld Albrechtsen, at han synes, udspillet står mellem alle linjerne: Mere union, mere union, mere union. Jeg synes, det vil være fint med noget mere union. Jeg vil gerne have 100 millioner nye medlemmer i Unionen. Jeg vil gerne have 27 nye medlemslande. Hvis det er ensbetydende med mere union, så siger jeg ja tak, det vil jeg gerne have.

Og til sidst vil jeg godt sige til hr. Steen Gade, som kommenterede hr. Ove Fichs indlæg om, hvad SF havde fået, og hvad SF ikke havde fået: Vi skal selvfølgelig ikke stå her på Folketingets talerstol og gentage alle de ord og argumenter, der er blevet sagt i lukkede forhandlinger, hvor vi har siddet og prøvet at bakke et forlig sammen.

Jeg synes også, det skal siges, at SF jo ikke kan forlange, at en regering, som oven i købet er en mindretalsregering, skal give garantier for al evighed om, at et eller andet bestemt forhold skal bestå altid. Det er måske ikke engang den samme regering, der er ved magten, når regeringskonferencen er slut. Man kan anstændigvis ikke forlange, at en regering skal give den slags garantier. Det er simpelt hen ikke muligt, hr. Steen Gade, og det skuffer mig lidt, at man bringer den slags ønsker frem; det ligner ikke de tænksomme medlemmer af SF at være så uforstående over for de politiske realiteter i et folkevalgt parlament.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Nu er der jo ikke noget nyt i, at hr. Peter Duetoft ser Folketingets arbejde i højere grad som et partitaktisk spil end som et spørgsmål om politisk indhold, men jeg agter faktisk at se det

anderledes. Og hvis jeg derfor kan finde nogle – som hr. Peter Duetoft vist bruger ordet – lege-kammerater, som mener det samme som jeg, går jeg gerne sammen med de såkaldte legekammerater om den fælles sag, hvis vi er enige om indholdet. Det er nu vigtigere end det der partitaktiske spil, som hr. Duetoft gør sig til talsmand for.

Jeg er da meget tilfreds med, at hr. Duetoft finder mange mennesker at debattere med på sin færden rundt i landet, og jeg er også glad for, at hr. Ove Fich finder mange at diskutere med; men når jeg siger, at vi har en EU-debat, der er blevet væk, så er det jo ikke noget, jeg selv står og finder på. Det er jo heller ikke sådan, at jeg ikke bevæger mig uden for disse tykke mure og ser, hvad der foregår. Nej, jeg tillader mig såmænd at citere hr. Ove Fich, som er formand for Europaudvalget, og som jeg nok mener beskæftiger sig en del med den såkaldt folkelige debat. Hr. Ove Fich sagde så sent som den 16. august 1995 til Berlingske Tidende:

»Selv den socialdemokratiske formand for Folketingets Europaudvalg, Ove Fich, ser med stigende ængstelse på, at debatten i Danmark føres af de samme Tordenskjoldssoldater, som er inde i stoffet, og som møder hinanden på de samme konferencer og debatmøder.«

Og så er hr. Ove Fich citeret for at sige:

»Vi vil gerne have bredere kredse draget ind i diskussionerne, men det har det knebet gevaldigt med. Årsagen er nok, at folk føler, at EU-spørgsmålet er for abstrakt. Danskerne vil gerne diskutere, men først når de ved, at de skal hen at stemme,« siger hr. Ove Fich.

Det er et af de mange citater, som kunne bringes fra Folketingets Europaudvalgs formand, og hvori han siger til pressen, at vi mangler en offentlig debat om EU-spørgsmål. En af grunden til, at jeg også rejser spørgsmålet fra denne talerstol, er, at der har været en bred forståelse af, at debatten i befolkningen har manglet.

Derfor synes jeg ærligt talt, at man skulle prøve at få debatten bragt ud til en større del af befolkningen frem for blot at lave et oplæg til regeringskonferencen blandt partierne herinde på Christiansborg og så glemme den folkelige debat. Det er jo præcis det, der sker med den måde, man har tilrettelagt arbejdet på fra nu af.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Der var desværre en ganske betydelig misforståelse i det indlæg, som fru Elisabeth Arnold havde.

Det, jeg nævnede, var, at statsministeren i sin indledning sagde, at spørgsmålet om en folkeafstemning, når vi kender resultatet af regeringskonferencen, det vil sige den nye Unions-traktat, ville regeringen tage stilling til til den tid.

Det vil sige, at man ikke vil love befolkningen, at vi får en bindende afstemning om det, man nu tager ned og forhandler – en hel masse mere union. Det blander fru Elisabeth Arnold sammen med en anden sag, nemlig spørgsmålet om, hvorvidt der skulle være en folkeafstemning med henblik på at ophæve de fire undtagelser. Det er en aldeles anden folkeafstemning, som vi naturligvis aldrig har ønsket.

Jeg håber, det står klart for fru Elisabeth Arnold, at det netop drejer sig om at undgå i den sammenhæng, at de fire undtagelser bliver ophævet. Derfor skal der naturligvis ingen folkeafstemning være med det formål at ophæve de fire undtagelser. Men der skal være en folkeafstemning, naturligvis, om den næste Unions-traktat, som statsministeren nu vil tage ned og lave sammen med de andre statsministre.

Så jeg håber, at en oplæring af den misforståelse kan bringe debatten tilbage på sporet, i hvert fald for det spørgsmåls vedkommende.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg kan forstå på hr. Keld Albrechtsen, at han kun vil have folkeafstemninger, når det passer ind i hans eget kram, og ikke tør overlade til befolkningen at tage stilling frit fra sag til sag. Godt – så ved vi det.

Men jeg vil sige til hr. Kristian Thulesen Dahl, som har beskæftiget sig meget med den folkelige debat, at jeg er en lille smule enig med hr. Kristian Thulesen Dahl om, at det er en lille gruppe, der hele tiden rejser rundt og holder møder og debatterer. Der kommer mennesker til disse møder, men hele Danmarks befolkning kommer jo ikke.

Jeg ved ikke, hvad man skal gøre ved det. Jeg kunne tænke mig en anden gang at diskutere, hvad man gør ved danskere, som f.eks. møder op til debatmøder og efter debatmøderne om EU siger til pressen eller til den undrende offentlighed: Jeg ved ikke, hvorfor jeg skal spille min tid på det her; jeg har ikke sat mig ind i det; jeg gider ikke sætte mig ind i det; jeg overlader det til andre.

En stor del af den danske offentlighed gider ikke sætte sig ind i det. De orker ikke at debatte-

re det. De overlader det til os andre. Og det synes jeg er det egentlige, store problem, at en meget stor del af befolkningen overhovedet ikke gider sætte sig ind i det.

Jeg synes også, at man engang skulle have en debat om, om vi ikke kunne forlange noget mere af de folk, som vi udstyrrer med beføjelser til at afgøre meget vigtige ting i Europa – en eller anden form for forpligtigelse til, at de faktisk også skal sætte sig ind i sagerne. Det kan godt en gang imellem gøre mig betænkelig, at man udstyrrer folk, der åbent erkender, at de ikke ved noget som helst om det og ikke gider sætte sig ind i det, med et så kraftigt våben som en stemmeseddel.

Charlotte Antonsen (V):

Det helt overordnede mål for EU's regeringskonference er udvidelsen mod øst. Det ligger fast i EU, og det ligger fast i det danske forhandlingsgrundlag, der blev præsenteret i går.

Heldigvis er forberedelserne til EU's regeringskonference godt i gang i Europa. Maasticht-Traktaten angiver de væsentligste dagsordenspunkter. Refleksionsgruppen, der består af regeringsrepræsentanter fra de 15 lande samt Kommissionen og Europa-Parlamentet, har allerede været i gang i et halvt år og har analyseret, hvordan Unionen bliver bedre og mere effektiv også efter udvidelsen.

Konklusionen fra refleksionsgruppen blev offentliggjort for et par dage siden, og selv om der ikke er total enighed blandt de 15 regeringsrepræsentanter, er det lykkedes at skabe klarhed over landenes positioner og dermed afdække nogle af de praktiske problemer, der er forbundet med udvidelsen af EU med de mange nye lande.

Politisk er forberedelserne også godt i gang i EU. Dagsorden og tidsplan for regeringskonferencen skal beslutes i midten af denne måned på topmødet i Madrid. Men allerede nu ligger det fast, at den væsentligste opgave for den kommende regeringskonference er at bringe EU i stand til at optage de øst- og centraleuropæiske lande, herunder de baltiske lande.

EU's udvidelse mod øst er blevet bekræftet på flere topmøder; statslederne i EU er altså enige om denne helt afgørende målsætning.

Der er også enighed blandt landene om, at de politiske problemer, der trænger sig på i Europa, forudsætter et mere handlekraftigt EU. Det drejer sig for det første om det fælles udenrigs- og sikkerhedspolitiske samarbejde samt om for-

svarspolitikken. Her har udviklingen i Bosnien sat EU-samarbejdet i relief. Der kom først gang i fredsforhandlingerne, da amerikanerne meldte sig på banen. Det er en utålelig situation for de europæiske lande, at vi ikke selv var i stand til at bidrage aktivt til fredsløsningen.

Også Frankrigs beslutning om fuldt medlemskab af NATO har fjernet en af forhindringerne for et forbedret forsvarspolitisk samarbejde i EU. Der er nu skabt klarhed om, at Frankrig er fuldgyldigt medlem af NATO, og dermed er der større mulighed for inden for NATO's rammer at skabe et egentligt europæisk forsvarssamarbejde.

Endelig vil jeg nævne det retlige samarbejde, som også er et væsentligt politisk problem, der trænger sig på. Det er allerede blevet nævnt tidligere i dag, men det drejer sig som bekendt om narkohandel, kriminalitet og flygtninge- og asylpolitik. Også på disse områder har vi et problem, som vi er nødt til at løse i fællesskab i Europa.

Regeringskonferencen, der formentlig starter i slutningen af marts, er altså velforberedt i EU, og derfor er der for os at se også gode muligheder for, at vi når et resultat.

I Venstre har vi også forberedt regeringskonferencen i god tid. Da vi i februar i år fremlagde vores oplæg til konferencen, var vi faktisk det første parti, der fremlagde vore ønsker. Venstre fik megen skældud, fordi vi var tidligt ude. Den kritik var og er vi ikke enige i. Tværtimod er vi glade for, at vores udspil, der blev oversat til flere europæiske sprog, er indgået også i de andre landes overvejelser om EU's fremtid.

Det er meget sent, at det danske udspil fra regeringen er blevet færdigt. Det første udkast kom for knap to uger siden, og først i går aftes blev der skabt klarhed om den endelige danske tekst. Men det er faktisk et udmærket udspil, regeringen nu præsenterer. Det er knap så ambitiøst, som det ville have været, hvis Venstre havde været pennefører, men alt i alt er det et udspil, som vi i Venstre er ganske godt tilfredse med. Forhandlingsgrundlaget er en fornuftig fællesnævner for de EU-positive partier i Danmark, og derfor tilbød Venstre da også i går at gå med i aftalen med regeringen, men vi blev som bekendt desværre afvist af statsministeren.

Dermed afviste regeringen en meget god mulighed for at skabe klarhed om Danmarks europapolitiske situation. Klarheden kunne være blevet skabt ved, at regeringen havde ladet V og K indgå sammen med regeringen bag det

danske europapolitiske udspil, men regeringen ville det anderledes. Når SF ikke ville med, måtte V og K heller ikke deltage i det danske udspil.

Dermed mener vi, at statsministeren har givet SF en alt for dominerende rolle i EU-politikken. Det, der er det centrale, udvidelsen, fortaber sig i det fjerne. Et uhyggeligt vidnesbyrd herom kunne læses i Børsen i går, hvor det viste sig, at kun 43 pct. af danskerne siger ja til EU's udvidelse mod øst, hvorimod 38 pct. er imod. Når regeringskonferencen netop drejer sig om udvidelsen, er det faktisk uhyggeligt at læse, og det burde alle partier her, i hvert fald alle de EU-positive partier, skrive sig bag øret, så vi kunne få gang i den saglige debat om EU's regeringskonference.

Men med statsministerens hjælp fortaber den danske europadebat sig i højere og højere grad i at handle om SF og de fire forbehold. Nu må det være slut. SF har bekendt kulør. SF er tilbage i hængekøjen tæt sammenslynget med de tidligere kommunister, Enhedslisten.

I Venstre har vi været klar over det hele tiden. Vi kender SF'erne. Og jeg skal appellere til, at statsminister Poul Nyrup Rasmussen i dag slår fast, at hverken SF eller de fire danske forbehold spiller nogen som helst rolle i EU's regeringskonference.

Venstre var under hele forhandlingsforløbet behjælpelig i regeringens bestræbelser på at få SF med. Den gik ikke. Så lad os glemme SF.

Uanset det noget ejendommelige forhandlingsforløb og -forlis støtter Venstre fortsat regeringens udspil. Venstre har hele tiden lagt vægt på, at der blev tale om et åbent dansk udspil uden for mange detaljerede bindinger. Det er vi tilfredse med at regeringen har efterlevet. Det giver de bedste muligheder for dansk indflydelse på konferencens resultat.

Det primære formål med konferencen er at bringe EU i stand til at optage de nye demokratier øst for os. Udvidelsen har topprioritet. Det er vi helt enige med regeringen i. For at løse denne hovedopgave er det selvfølgelig nødvendigt at gennemføre en række institutionelle ændringer.

Også på det punkt er Venstre helt enig i, hvad der står i det danske udspil: For det første yderligere brug af kvalificeret flertal, også miljøafgiftsområdet, dernæst indførelse af dobbeltflertal i Ministerrådet, så store lande får forholdsvis mere indflydelse end små lande, et mere effektivt formandskab og dermed chancen for større dynamik i samarbejdet, færre beslut-

ningsprocesser og dermed mere indflydelse til Europa-Parlamentet, loft over antallet af medlemmer af Europa-Parlamentet og færre pladser til Danmark, krav om et mere effektivt samarbejde i udenrigs- og sikkerhedspolitikken, flertalsbeslutninger og etablering af en analyse- og planlægningsenhed, behov for en effektivisering af det retlige samarbejde om kriminalitetsbekæmpelse samt fælles flygtninge- og asylpolitik.

Alle de punkter, jeg her har nævnt, er selvfølgelig punkter, som Venstre anser for at være hovedpunkterne eller de væsentligste punkter i det oplæg, som regeringen nu alene står bag, men som vi om lidt vil stemme for, kan jeg allerede nu oplyse.

Det sidste punkt, jeg vil nævne her, er de fire danske undtagelser. Som bekendt havde Venstre helst set, at de overhovedet ikke havde været med i oplægget, for de danske undtagelser vedrører ikke EU's regeringskonference. Men da de åbenbart skulle med ifølge regeringen, mener vi, det er fornuftigt, at man har skrevet forbeholdene på en måde, der er i overensstemmelse med virkeligheden.

Virkeligheden er jo, at de danske forbehold blev fastlagt ved en folkeafstemning i 1993, og at disse forbehold kun kan ændres gennem en ny dansk folkeafstemning. Det er meget præcist og klart udtrykt i det oplæg, som regeringen nu har leveret.

Alt i alt er der i udspillet så mange gode og fremadrettede forslag, at Venstre naturligvis støtter oplægget ved at stemme for det dagsordensforslag, som hr. Ove Fich netop har fremsat. Hvad to af regeringspartierne ikke turde tale om for blot et år siden, står nu sort på hvidt i regeringens eget forhandlingsgrundlag. Det er vi tilfredse med i Venstre.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg må sige til fru Charlotte Antonsen, at det jo er rart, at man fra Venstres side anerkender den store skepsis, der er i befolkningen. Det hørte jeg i Venstres ordførers indlæg, at man var bekymret over den store skepsis, der var bl.a. over for en udvidelse af EU.

Men jeg bliver nødt til at spørge Venstres ordfører: Er det ikke Venstres politik, at man herinde skal indrette sig efter, hvad befolkningen mener, og den skepsis, befolkningen har? Eller skal befolkningen indrette sig efter, hvad det er for en politik, man ønsker at føre her på Christiansborg? Den vej, man har valgt at gå nu,

er den sidste. Den vej, man burde gå, var den første.

Det, der bragte mig herop, var ellers fru Arnold, som var enig i, at vi manglede den folkelige debat, men som så stiller spørgsmålet: Jamen hvad kan vi gøre ved det? Hvad kan vi dog gøre ved det? Ja, hvad synes fru Arnold selv? Det kunne være interessant at høre, hvad Det Radikale Venstres bud er på at få bredt debatten mere ud til befolkningen.

Vi kunne jo f.eks. gøre det, som hr. Ove Fich selv foreslog i det tidligere omtalte citat fra Berlingske Tidende: Man kunne jo spørge befolkningen. Det er velkendt, at ved at spørge befolkningen om, hvilken vej man skal gå i EU-samarbejdet, får man en bredere debat, så får man inddraget langt flere personer, end man gør på den nuværende måde.

Det er ét forslag, men man kunne efterlyse andre forslag. Jeg synes ikke, fru Arnold kom ind på andre.

Så må jeg sige, at det dog er en grov nedvurdering af befolkningen, når fru Arnold siger, at det muligvis skulle kræve et vist niveau at have lov til at deltage i EU-debatten.

Jeg tror nok, vi alle sammen må erkende, at danskerne er nogle af de allermost oplyste om EU-samarbejdet og dets konsekvenser. Det har stort set alle de foretagne undersøgelser vist. Så jeg synes nok, at det er groft, at man, fordi man har en befolkning, der er skeptisk over for yderligere integration, så siger, at man må forlange et højere niveau for deltagerne. Nej, tværtimod; danskerne er usædvanlig godt oplyst om EU og EU's konsekvenser. Det er måske netop derfor, at befolkningen er så skeptisk over for de integrationsønsker, som et flertal her i Folketinget har.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Nu har vi fået en instruktiv definition på forskellen mellem politikere med mening og så vejrhaner.

Men i øvrigt vil jeg godt til fru Antonsen sige, at nu har hr. Ove Fich jo brugt en del af sin tale-tid til at rose SF for en vældig udmærket indsats i forhandlingerne. Jeg vil gerne takke Venstre og De Konservative og i det her tilfælde Venstre, fordi man fra starten bakkede op om regeringens forhandlinger, fordi man fra starten fulgte den linje, som regeringen havde lagt, og fordi man i dag står som det parlamentariske grundlag for regeringens udspil.

Det er jo Venstre og De Konservative, der er skyld i, at regeringen kan drage til regeringskonferencen med et flertal i Folketinget bag sig, og jeg synes godt, jeg her fra starten af debatten vil markere, at det er vi meget glade for.

Så kan jeg til gengæld ikke se, at der skulle være det store problem i, om man kalder det et parlamentarisk grundlag eller man kalder det et forlig. Den eneste forskel er vel så, om man er en lille eksklusiv klub, der skal være forbeholdt alle diskussioner for fremtiden. Og dér synes vi, det er rigtigt at sige: Jamen så lad os da inddrage de partier, der er omkring det nationale kompromis, til den løbende diskussion om forhandlingerne og til at følge dem tæt på. Det har vi ingen problemer med. Men det ændrer altså altså ikke på, at det er V og K, der i dag har ansvaret for, at regeringen har et flertal, og det vil vi meget gerne gratulere Danmark med, var jeg ved at sige, og også sige tak til partierne for.

Så vil jeg i øvrigt til hr. Thulesen Dahl, som gjorde meget ud af, om jeg kiggede på partitaktik eller ikke kiggede på partitaktik, sige, at det interesserer mig ikke med bogstaver. Det kan godt være, at nogle af de vælgere, der har stemt på Dansk Folkeparti eller vil stemme på dem ved et kommende valg, måske undrer sig lidt over, at de er i samarbejde lige med Enhedslisten. Altså når vi andre af og til stemmer sammen med SF, er vi jo socialister, men når man går sammen med Enhedslisten i det her spørgsmål, er man jo åbenbart meget fornuftig alligevel.

Men det, der undrer mig lidt, er, at Enhedslisten jo har ét formål med at være med i det her, og det er at ødelægge EU. Derfor vil jeg godt spørge hr. Thulesen Dahl, om Dansk Folkeparti er blevet et anti-EU-parti nu, for så synes jeg, det skal på bordet. For hr. Thulesen Dahl sagde rent faktisk, at der var to partier, der stod sammen i dansk politik, nemlig Dansk Folkeparti og Enhedslisten; det må så betyde, at hr. Thulesen Dahl nu er modstander af EU, og det synes jeg at vælgerne har et vist krav på at få at vide.

Keld Albrechtsen (EL):

Fru Charlotte Antonsen mente, at det ligefrem var uhyggeligt, at en stor del af den danske befolkning er imod udvidelsen af EU.

Jamen det kunne jo være, at folk ude omkring i Danmark er bekymrede over, om det nu er den bedste løsning for befolkningen i Polen eller Tjekkiet eller Ungarn at blive udsat for den form for kapitalisme, som man tilbyder fra EU's side.

Det kunne jo også være, at mange danskere er bekymrede over, at man nu skaber et nyt jern-tæppe ned gennem Europa langs med Polens østgrænse. Det kunne jo være, at det var sådanne ting, der var årsagen til, at modviljen mod dette projekt er stor.

Men så vil jeg godt stille et spørgsmål til fru Charlotte Antonsen, som jeg synes kom med en meget interessant melding, nemlig at nu må det være slut med SF's deltagelse i det nationale kompromis. Sådan forstod jeg det, men jeg vil gerne spørge fru Charlotte Antonsen, om det så skulle forstås således, at nu er dermed også det nationale kompromis, som Venstre og SF indgik i 1993 – denne charmerende alliance, for nu at citere en SF-ordfører – slut.

Eller er det tværtimod sådan, som jeg har læst i avisen, at man faktisk har tænkt sig, at disse forhandlinger, der skal foregå under regeringskonferencen, skal afklares på lukkede møder mellem de partier, som i sin tid indgik det nationale kompromis, og så sammen med regeringen, og at det, der står i regeringens dagsorden om at inddrage Folketinget, er noget, som man har til udadvendt brug her i Folketingssalen og i forhold til den offentlige debat, men at det stadig væk i realiteternes verden er sådan, at man forestiller sig denne lukkede kreds, der skal køre tingene, mens forhandlingerne står på?

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Fru Charlotte Antonsen så vist allerede for sig SF tæt omslynget af Enhedslisten.

Jeg kan godt betro fru Charlotte Antonsen, at lige netop i dag er det ikke sådan, at SF føler sig specielt omslynget af nogen som helst, men det kan selvfølgelig godt være, at der kan være nogen, der nærer en beundring, men så vil jeg sige, at så er det på afstand.

Hvad angår forskellen på Venstre og SF og fru Charlotte Antonsens kritik af regeringen, fordi man har rettet for meget ind mod SF, vil jeg bare gøre den bemærkning, at der er en logik, der er anderledes end den herinde, når man tæller mandater i det danske Folketing. Den handler om, hvor midten i dansk politik i relation til EU-politikken ligger uden for de her mure.

Det er noget, Venstre selvfølgelig ikke har forståelse for, for de ligger jo ude på en utrolig ekstrem fløj. Det kunne man også høre på fru Charlotte Antonsens indlæg her. Hr. Uffe Ellemann-Jensens betragtninger igennem tiderne er

jo sådan strikket sammen, at Venstre er et sted, hvor Venstre ikke skulle have nogen særlig indflydelse. De kan vel heller ikke prale af, at de har haft så mange ting på listen, der er kommet med i papiret her.

Men det, der er realiteten, er, at med det budskab, som vi kommer med, med det synspunkt omkring undtagelserne, som vi forfægter, og hvor vi kritiserer regeringen i dag, da er vi et af de partier, der er tættest på det, som det store flertal i den danske befolkning mener. Derfor er man nødt til at lytte til SF. Og det må Folketingets partier jo så håndtere, som de vil. De kloge ved det, og de dumme fortsætter.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Hr. Peter Duetofts parti er med i en regering, som den seneste uges tid har gjort en meget stor og ihærdig indsats for at prøve at få SF med i et forlig om den danske regerings oplæg til den kommende regeringskonference.

Betyder det, at Centrum-Demokraterne og SF er to partier, der i et og alt står sammen om dansk Europapolitik? Betyder det, at Centrum-Demokraterne og SF har det samme endemål med Den Europæiske Union?

Det tror jeg ikke. Det tror jeg faktisk overhovedet slet ikke, og jeg tror heller ikke, at hr. Peter Duetoft mener det.

Lige så lidt har Enhedslisten og Dansk Folkeparti nok det samme slutmål. Dansk Folkeparti går ikke ind for en dansk udmeldelse af EU. Det gør Enhedslisten mig bekendt. Det må Enhedslisten jo selv svare for, men det er det, de mener, mig bekendt. Det berører jo ikke det faktum spor, at hvis man har nogle ens berøringsflader i en debat, er det da om at udnytte dem i debatten til at få fremført sine synspunkter.

Ét af de enslydende synspunkter, som jeg har hørt om, og som jeg tidligere hørte flere have – det er nu desværre blevet færre – er jo sagen om virkeligt at få bragt debatten ud til den danske befolkning; det er synspunktet om, at man skal give sikkerhed for, at resultatet af den kommende regeringskonference eksempelvis skal til folkeafstemning efter regeringskonferencen.

Det er et af de synspunkter, der er blevet draget i tvivl i den seneste tid af et flertal herinde i Folketinget. Det synes vi er ærgerligt, og vi håber, det kan blive gjort til skamme senere på dagen i dag, hvor vi jo præcis skal diskutere forslaget om at sikre, at resultatet af regeringskonferencen bliver sendt ud til en dansk folkeafstemning efter næste regeringskonference.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Jeg er nødt til at komme med en bemærkning til hr. Steen Gade, som nu pludselig står her på Folketingets talerstol og mener, at han er den eneste, der kan og bør kunne forsvare de fire danske forbehold.

Hvad var det, danskerne ville? Var det bare, at Danmark skulle holde sig en lille bitte smule udenfor, når EU laver et militærkorps? Eller at Danmark skulle holde sig en lille bitte smule udenfor, når EU laver et politikorps? Nej, det, danskerne ville, var, at der ikke blev en militær enhed i EU, og at der ikke blev et politikorps i EU. Men det har SF med meget stor dygtighed i virkeligheden ødelagt alle chancer for, fordi de blev ved med at sige til regeringen: I kan bare holde jer tilbage, bare Danmark er holdt udenfor, så sker der ikke noget, så må de gerne få lov til at forhandle videre.

Det er dødsensfarligt, at vi ikke er gået aktivt ind fra dansk side og har sagt: Det må ikke under nogen omstændigheder blive en del af EU, for selv om Danmark står udenfor i nogle år, har vi, i det øjeblik det bliver en del af EU, den føderale union, som jeg ved at SF også er en smule skræmt over for.

En anden ting – eller en tredje eller fjerde ting, som det jo bliver – er den sociale dimension. Jamen, det vil danskerne heller ikke være med til. De vil have lov til at have deres egen mulighed for på nationalt plan at klare arbejdsproblematikkerne, at klare de sociale problematikker. Det skal ikke være på EU-plan. Og der er ingen danskere, som går ind for de omfordelingsfonde, hvor de skal være med til at betale for, at man i Grækenland kan svindle lidt mere.

Det er den slags ting, der får danskere til at sige nej til øget union i Den Europæiske Union. Det er ikke blot, at vi kan stille os udenfor et øjeblik og så sige: Så må vi vente på næste folkeafstemning. Det er en narresut!

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Jeg vil gerne opfordre hr. Thulesen Dahl til at læse aviserne fra de seneste dage. Mig bekendt er der en væsentlig forskel på de to situationer, som hr. Thulesen Dahl nævner. Forhandlingerne mellem bl.a. CD og SF brød sammen, fordi vi ikke ville samme sted hen i Europa. Men så vidt jeg hørte hr. Thulesen Dahl, stod Enhedslisten og hr. Thulesen Dahl altså sammen om en dagsorden her i dag. De forhandlinger brød åbenbart ikke sammen.

Jeg skal bare i stilfærdighed sige, at Enhedslistens mål med det her – og det vil jeg gerne rose Enhedslisten for, for det har Enhedslisten aldrig nogen sinde lagt skjul på – målet med alle disse forviklinger omkring regeringskonferencen er ét, nemlig at sørge for, at EU bryder sammen, og at man derved kan komme ud af både Unionen og Fællesskabet. Det er det, der er formålet med det hele.

Og dér trasker Dansk Folkeparti altså lysteligt med i et evindeligt godt samarbejde, og dér var det bare, jeg i stilfærdighed sagde, at jeg tror, at hr. Thulesen Dahls vælgere, hvad enten det er i hans nuværende parti eller i hans tidligere, vil undre sig lidt over, hvad de stemmer skal bruges til.

Det var bare det, jeg tillod mig at sige.

Kent Kirk (KF):

Jeg er nødt til at sige, at vi i Det Konservative Folkeparti er skuffede over, at alle de forberedelser, vi har deltaget i i forbindelse med regeringskonferencen, førte med sig, at vi ikke kunne få en aftale med regeringen, som indebar, at vi kunne lave et bredt forlig om regeringens grundlag. Vi gik ind i forhandlingerne ud fra en bevidsthed om, at det, det drejede sig om, var det overordnede. Derfor har man også oplevet Det Konservative Folkeparti som en konstruktiv forhandlingspartner. Det har vi da også hørt her fra talerstolen at flere partier har sagt.

Men desværre kørte forhandlingerne jo fast i den sidste fase, hvor SF krævede, at spørgsmålet om de fire forbehold skulle binde den danske regering. Og var der en ting, vi ikke ønskede, så var det, at den danske regering skulle sidde bundet på hænder og fødder, når regeringskonferencen forløber.

Vi ønsker at have en regering, der repræsenterer Danmark på regeringskonferencen, som kan medvirke konstruktivt, så konferencen kan blive en succes, for der er rent faktisk sket meget siden 1991, hvor man forhandlede Maastricht-Traktaten. Når man lytter til diskussionen her i Folketinget, er det, som om der ikke er sket noget som helst i de sidste 4-5 år. Men når vi kigger os om i Europa, er det jo en kendsgerning, at den udfordring, det europæiske samarbejde står over for, er af en sådan karakter, at vi næsten ikke kan tillade os at have en debat som den, vi har her i Folketinget.

Vi er da nødt til at prøve at føre en debat, der forholder sig mere til de europæiske problemer, end en navlebeskuende debat gør.

Og hvad er det så for nogle udfordringer, EU står over for? Ja, det er jo at få EU's politik og beslutningsprocesser indrettet på en sådan måde, at EU kan træffe beslutninger, der kan medvirke til, at EU kan spille en konstruktiv rolle, f.eks. på Balkan. Jeg synes, det er særgeligt at se, hvordan EU har fungeret i de sidste 3-4 år. Det er nødvendigt, at EU bliver mere konstruktiv og spiller en mere aktiv rolle i Europa, når der er uro og ufred.

Der er også sket store forandringer i Øst- og Centraleuropa, og det er jo glædeligt at se, at man dér i de sidste 4 år faktisk har bevæget sig godt i retning af demokrati. Man har nu valg, man fungerer, og man er også begyndt at få økonomien til at fungere på baggrund af de markedsøkonomiske principper. Og derfor ville det jo være en katastrofe, hvis vores regeringskonference i 1996 endte med et resultat, der ikke ville gøre det muligt for os at optage de øst- og centraleuropæiske lande samt de baltiske lande.

Vi diskuterer i øjeblikket i EU de store problemer, der er i hele Middelhavsregionen. Vi kan godt lade som om de ikke eksisterer her i Danmark, men de er jo en realitet i den europæiske hverdag, og dér er vi også nødt til at sikre os, at regeringskonferencen fører til et resultat, som gør, at EU har en handlekraftig politik, der kan virke afbalancerende i Middelhavsregionen.

Alt sammen har jo det formål for øje at prøve at sprede den økonomiske fremgang, som vi har fået i Vesteuropa på baggrund af det europæiske samarbejde. Det har som baggrund at prøve at give det enkelte menneske i Østeuropa og i Middelhavsregionen de samme muligheder og de samme rettigheder, som vi har fået i Vesteuropa, og som ikke er en selvfølge. Og det har endelig et meget egoistisk formål: at prøve at undgå flygtningestrømme eller immigrationsstrømme i Europa igen.

Det er det overordnede. Det er det, regeringskonferencen drejer sig om. Og det er dér, vi skal give vores regering en mulighed for at påvirke EU's beslutningsproces på en positiv måde, så vi kan få et ordentligt slutresultat.

Og når jeg kigger rundt i EU-landene i dag, er jeg dybt bekymret. Jeg er dybt bekymret for den form for nationalisme, jeg ser træde frem, og de argumenter, jeg ser komme frem i den europæiske debat, hvor man efterhånden er ved at hive sig ned på samme niveau, som vi desværre er på i den danske debat.

Når vi kigger på situationen i Storbritannien, som jo er et stort europæisk land, og som vi har

brug for i det europæiske samarbejde, er det faktisk fortvivlende at se, hvordan man dér forholder sig til disse udfordringer.

Når vi ser på situationen i Frankrig i øjeblikket, hvor man er ved at få orden i sin egen økonomi – som det jo er rimeligt at en regering gør – er det jo som om argumentet med det samme skal føres over til noget, der er negativt for EU: at det er ØMU'ens skyld.

Og når vi ser på situationen i Tyskland og ser, hvordan SPD forsøger at skabe usikkerhed om implementeringen af den fælles mønt, er der alvorlige signaler, som vi i hvert fald bør lytte til, og som vi bør interessere os for, og som burde få os danskere til at sige: Det kan ikke være i vores interesse, at tre store europæiske lande måske mister gnisten og ikke har lyst til at fortsætte det 40-årige samarbejde mellem de europæiske lande.

Derfor er kravet til os meget enkelt: at være konstruktive, og derfor gik vi konstruktivt ind i forhandlingerne med regeringen med det formål for øje at Danmark skal spille en positiv og aktiv rolle på regeringskonferencen.

For jeg skal ikke lægge skjul på, at Det Konservative Folkepartis mål er at skabe et forenet Europa – ikke Europas Forenede Stater, som nogle taler om, men et Europa, hvor alle de europæiske lande, som bygger på demokrati, kan samarbejde og har nogle spilleregler at samarbejde efter. Og dér er det nødvendigt, at vi får tilpasset de traktater, som vi har i dag.

Men ét er spillereglerne og traktaterne; noget andet er jo, at der også er andre forudsætninger for, at vi kan nå det mål, og de er bl.a., at ØMU'en bliver realiseret. Jeg er af den overbevisning, at hvis de mennesker, som har det ønske, at ØMU'en ikke skal realiseres i 1999, får deres ønske opfyldt, vil det samtidig betyde, at udvidelsen er udelukket. Jeg tror ikke på, at de store europæiske lande vil være parate til at gå videre med udvidelsen, hvis man ikke har sikret sig det økonomiske samarbejde inden for ØMU'ens rammer.

Og det samme er tilfældet, når vi kigger på landbrugspolitikken: Vi får ikke en udvidelse på plads, medmindre vi også får en reform af landbrugspolitikken. Vi får heller ikke en udvidelse på plads, medmindre vi får en aftale med de sydeuropæiske lande, der nyder godt af strukturfondene, om, at sådan kan det ikke være i al fremtid. Og vi får heller ikke en aftale på plads, hvis vi ikke finder en ordning med hensyn til finansieringerne af EU's udgifter.

Men alt det ligger ved siden af regeringskonferencen. Det er udfordringer, vi også skal have klaret i løbet af de næste 2-3 år, hvis udvidelsen skal blive en realitet. Og derfor synes jeg, at vi burde forholde os til det, der er den europæiske dagsorden, og prøve at glemme den lille danske dagsorden, vi selv beskæftiger os så voldsomt med.

Og for mig er det afgørende i forbindelse med traktaterne – og det er det også for Det Konservative Folkeparti, og det er jo heldigt – at vi får en mere effektiv udenrigs- og sikkerhedspolitik, og dér har regeringen givet et bud, og vi har støttet det bud. Vi mener, det er én af måderne at få effektiviseret beslutningsprocessen på.

Men en anden ting, der også er enormt vigtig for Det Konservative Folkeparti, er, at vi nu får afklaret, hvordan det forsvarspolitiske samarbejde mellem de europæiske lande skal foregå. Da man forhandlede om Maastricht-Traktaten i 1991, var der jo stor usikkerhed med hensyn til, hvordan man skulle løse de forsvarspolitiske problemer. Grunden til, at vi har en regeringskonference i 1996, er jo faktisk, at tiden dengang ikke var moden til, at man kunne finde den endelige form.

Nu er tiden moden til det. Mange ting er afklaret. Nu har vi muligheden for at finde ud af, hvordan vi vil indrette vores forsvarspolitik, således at den kan underbygge vores udenrigs- og sikkerhedspolitik. Og jeg er enig med dem, der siger: Jamen vi skal ikke til at have en meget hård forsvarspolitik placeret i EU-regi. Men alle de bløde sikkerhedspolitiske emner kan vi da godt tage ind: de emner, der kan underbygge vores udenrigs- og sikkerhedspolitik, de emner, som er nævnt i Petersberg-erklæringen. Og jeg er glad for, at regeringen er parat til at se på det.

Men det var også afgørende for Det Konservative Folkeparti, at når vi har det synspunkt, at det er vigtigt, at EU beskæftiger sig med dette, så skal Danmark selvfølgelig også deltage, og derfor kunne vi ikke acceptere SF's krav.

Vi håber og tror på, at der kommer en afklaring af de forsvarspolitiske spørgsmål i 1996-97. Så mener vi også, det er rimeligt, at den danske befolkning får mulighed for at tage stilling til de forbehold, som vi tog i 1993. Det er da kun anstændigt over for den danske befolkning.

Så jeg appellerer om, at vi nu koncentrerer os om det, der er den europæiske dagsorden, og glemmer al den sniksnak, som en gang imellem kan foregå i den danske debat. Sagen er for vigtig til det.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Jeg vil da gerne starte med at sige tak til hr. Kent Kirk, fordi han var så utrolig ærlig. For hr. Kent Kirk sagde, at Det Konservative Folkeparti ønsker et forenet Europa – altså i modsætning til Fremskridtspartiet, der ønsker et europæisk fællesskab mellem ligeværdige partnere. Men hr. Kent Kirk ønsker et forenet Europa, og det er helt i orden, og den konservative indstilling til det er, at det er væsentligt at få Den Økonomiske og Monetære Union ført ud i livet for at sikre økonomisk stabilitet.

Jamen hvis det var den eneste grund, tror jeg såmænd, alle kunne have ønsket det. Nej, problemet er, at der ikke er nogen, der kan blive enige om det. Men det er måske ikke gået op for De Konservative endnu? Og der er faktisk meget stor tvivl om, hvorvidt der kan findes bare tre lande, der overhovedet kan deltage i den i 1999. Så den tredje fase af ØMU'en er i virkeligheden en and, og det har regeringen vel også mere eller mindre erkendt på nuværende tidspunkt.

Men det er helt vidunderligt, når hr. Kent Kirk i slutningen af sin tale når frem til den pointe, at udenrigs- og forsvarspolitikken i hvert fald skal være et EU-område, men kun de bløde emner, og det er så sødt og venligt, når hr. Kent Kirk forklarer, at militæret kun skal klare de bløde områder, men det er altså temmelig hårdtslående argumenter, når man bruger militære udtryk på den måde.

Men det er at bringe det hele ud af proportioner. Vi har haft en folkeafstemning, der sagde, at Danmark på det punkt foreløbig vil stå udenfor, og at den danske befolkning ønskede, at det ikke skulle blive en del af EU. Indimellem har hr. Kent Kirk tilmed også selv sagt, at det er en god idé at bevare NATO som den forsvarsalliance, der kan sikre stabilitet og fred i Europa. Ikke desto mindre står hr. Kent Kirk nu her og siger, at det godt kan komme over i EU, bare det er den bløde version. Jeg ved ikke, hvad det er for en måde, hr. Kent Kirk udtrykker sig på.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Hr. Kent Kirk gjorde meget fornuftigt opmærksom på den store modstand, der er imod unionsprojektet i en lang række lande rundt omkring i Europa. Man kan næsten begynde at se en fælleseuropæisk unionsmodstand for sig. Hr. Kirk nævnte England, de franske strejker

imod den hårde ØMU-politik, og den stigende tyske skepsis over for hele ØMU-konstruktionen, i det hele taget den grundlæggende folkelige uvilje imod dette overnationale, overstatslige projekt. Det gøres så til, at vi, der er imod dette projekt, skulle være snæversynede eller endog nationalistiske, og alverdens andre ting får vi at vide.

Det, vi ønsker, er også et europæisk samarbejde, men det er et europæisk samarbejde, som er i overensstemmelse med det, som jeg også tror at flertallet i befolkningerne ønsker, nemlig et mellemstatsligt samarbejde om fornuftig miljøpolitik f.eks., men ikke en overstatslig union, der fratager de enkelte lande deres selvbestemmelse. Så enkel er sagen jo.

Det kunne jo være, at unionstilhængere som hr. Kent Kirk skulle tænke på, om det måske var dem selv, der tog fejl, og om det måske var deres eget projekt, der var forfejlet, og at det måske kunne være, at alle disse millioner af mennesker ude omkring i de europæiske befolkninger i virkeligheden var dem, der havde ret. Det kan man jo ikke helt udelukke.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg synes, den konservative ordfører har meget ret i nogle af de betragtninger, han indledte sit indlæg med, nemlig at debatten skal forholde sig til de europæiske problemer og ikke dreje sig om dansk navlepilleri. Det er selvfølgelig provokerende sagt, men det er jo rigtigt, som hr. Kent Kirk siger det, at der er meget nationalisme i Europa, og det er der såmænd også i Danmark, og det skal vi være på vagt over for. Det er vigtigt at holde fast i, at det drejer sig om europæiske problemer, som har stor betydning ikke blot for Europa, men faktisk for hele verden.

Men jeg vil godt advare hr. Kent Kirk imod det sidste, han sagde, nemlig at så skal vi ikke koncentrere os om sniksnak. Man skal ikke kalde debatten om de danske folkeafstemninger for sniksnak. Det involverer hele befolkningen. Det er afgørende for befolkningen at få at vide: Holder de danske forbehold, holder den afgørelse, man traf i 1992 og 1993? Vi skal ikke bare affærdige det ved at kalde det sniksnak. Der synes jeg hr. Kent Kirks flotte linje krakelerede lidt.

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Jeg vil gerne kvittere for fru Elisabeth Arnolds bemærkninger. Grunden til, at jeg bruger

udtrykket sniksnak, er, at vi har hørt statsministeren klart sige fra Folketingets talerstol, at man respekterer den aftale, der den 30. marts 1993 er indgået om forbeholdene, og at det i givet fald kræver en ny folkeafstemning, og at vi har hørt diverse ordførere sige det samme, og at jeg selv har sagt det samme. Når man så bliver ved med at føre debatten derhen og lade som om det ikke er sagt af landets statsminister, kan jeg ikke andet end at sige, at så er det sniksnak, for så forsøger man at give indtryk af noget andet end det, der er kendsgerningerne. Det var grunden til den bemærkning.

Må jeg så sige til hr. Keld Albrechtsen, at det, der bekymrer mig, er, at hvis man ikke som politiker tør gå i front for en sag, men hele tiden vejrer stemningen og så anlægger sit synspunkt efter det, man tror er stemningen, så går verden i stå, eller også går den i – ikke sniksnak, men siksak.

Når jeg tænker på situationen i Europa i 1950'erne, hvor der var nogle fremsynede politikere, der var parate til at gå i spidsen og etablere EF, så er jeg taknemlig for, at vi havde en Adenauer, en Schuman og en de Gasperi, der turde gå i spidsen. Jeg er da sikker på, at der også dengang var politikere, der førte den samme tale, som hr. Keld Albrechtsen gjorde i dag. Men jeg mener, at disse mænd har gjort min generation af danskere og europæere en tjeneste, fordi de turde gå i spidsen, og jeg har en fornemmelse af, at det, vi står over for nu – og det er så tilfældigvis os, der står med ansvaret – er noget, der ligner det, som Adenauer og Schuman stod over for i 1950'erne, og som har været et stort, stort, stort gode for hele Vesteuropa.

Må jeg så sige til fru Annette Just, at når jeg bruger udtrykket et forenet Europa, er jeg selvfølgelig altid bange for, at man skal gøre netop det, som fru Annette Just gjorde. Men det, jeg mener med det, er en udvidelse af det EU, vi kender, hvor de vesteuropæiske lande bliver forenet med de østeuropæiske lande. Jeg synes faktisk, det er et fantastisk perspektiv, som fru Annette Just og jeg har mulighed for at virkeliggøre.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg vil gøre opmærksom på, at hvis man fortsætter med de korte bemærkninger, afbryder jeg altså uanset hvad. Det ville ellers være meget behageligt at slutte her og starte med den næste ordfører.

Jeg har givet hr. Kristian Thulesen Dahl ordet, men hvis der kommer flere korte bemærkninger, agter jeg at afbryde.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg kan forstå, at det sidste nye i debatten er, at hvis man ikke er enig i dette forkromede unionsprojekt, så er man nationalist.

Det er jo en interessant nyskabelse i debatten, at det nu er det nyeste middel til at få banket de bekymrede og kritiske danskere på plads med hensyn til unionsprojektet. Jeg må sige, at jeg synes, det er et sølle debatniveau, hvis det er den måde, Det Konservative Folkeparti fremover vil argumentere på for at få de kritiske danskere til at makke ret.

Omvendt forstår jeg selvfølgelig godt, at man med det konservative udgangspunkt er bekymret over det niveau, som man siger at debatten ligger på i de andre lande såvel som her i Danmark, for det passer jo ikke ind i Det Konservative Folkepartis politik. Flertallet af danskere har markeret, at man ønsker nogle stopklodser i unionsprojektet, og det ønsker Det Konservative Folkeparti altså ikke at respektere.

Det er jo, hvad det er. Men det, jeg kunne tænke mig at spørge den konservative ordfører om, er: Når man nu gør så meget ud af at . . .

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg har sagt, at det var den sidste korte bemærkning.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg beklager. Når nu Det Konservative Folkeparti mener, at man skal føre debatten på det niveau, kunne man jo spørge sig selv, hvordan i alverden Det Konservative Folkeparti så agter at få den danske befolkning med på det. Og i den forbindelse kunne man selvfølgelig også spørge sig selv, om Det Konservative Folkeparti er et af de partier, som vil sikre, at vi efter regeringskonferencen får en bindende folkeafstemning om resultatet.

Det var et emne, som hr. Kent Kirk ikke kom ind på i sit ordførerindlæg, men det er et emne, som jeg håber at hr. Kent Kirk på et tidspunkt i debatten får mulighed for at besvare.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 19.15.

Mødet udsat kl. 18.20

Mødet genoptaget kl. 19.15

Forhandlingen genoptoges.

Steen Gade (SF):

Folketinget har haft mange EU-debatter, også mange vigtige. Alligevel er denne debat særlig vigtig. Det skyldes, at regeringen først over for SF og derefter over for hele befolkningen i går gjorde det klart, at den ikke vil love, at Edinburgh-Afgørelsens forbehold for Danmark fortsat skal gælde efter regeringskonferencen og den efterfølgende folkeafstemning. Det var jo også det, som statsministeren understregede i dag – noget overraskende for os, men nok mere overraskende for befolkningen, der jo nu i lange tider har måttet høre på, at Edinburgh-undtagelserne ikke kommer op på regeringskonferencen.

Hvorfor skaber regeringen så tvivl om, hvorvidt de skal fastholdes? Det kan vel kun skyldes, at regeringen – eller i det mindste nogle i regeringen – har tanker om at sætte ophævelsen af undtagelserne til afstemning sammen med forhandlingsresultatet, hvilket hr. Uffe Ellemann-Jensen længe har talt for. Eller hvad tænker regeringen sig ellers?

Det handler ikke om, at de skal gælde i al evighed, som det er blevet sagt af en ordfører her, men det handler om at skabe sikkerhed og tryghed i den danske befolkning. Det skal siges klart og stærkt fra starten af denne debat fra SF's side: Vi deltager ikke i en proces, der lusker en fjernelse af undtagelserne igennem, og undtagelserne er for os en del af et perspektiv for udviklingen af et EU i det, vi kalder flere rum. Derfor siger SF nej til regeringsens udspil.

Dét er afgørende, men SF har også andre grunde til nej, og dem vender jeg tilbage til.

Men først vil jeg understrege, hvad der desuden er afgørende vigtigt for SF i forhold til regeringskonferencen. For SF er åbningen over for Central- og Østeuropa hjerteblod. Det er en historisk forpligtelse at gøre Europa helt efter koldkrigens deling. EU skal åbne sig for hele Central- og Østeuropa. Det kræver, at vi skal åbne vore markeder for varer fra Central- og Østeuropa, men det kræver også, at vi skal lave EU's landbrugspolitik om, og samtidig skal lan-

dene i Central- og Østeuropa have mulighed for at beskytte deres markeder i lange overgangsperioder, mens de igangsætter en proces, som gør, at de kan leve op til EU's regler på miljø-, arbejdsmiljø- og lønmodtagerrettighedsområderne.

Glidende økonomisk medlemskab med fuldt politisk medlemskab for alle fra starten er vores målsætning – et stort og krævende projekt, javel, men afgørende vigtigt for hele Europas sikkerhed, et projekt, som kun kan blive en virkelig folkesag, hvis det kobles sammen med to andre afgørende elementer i SF's EU-politik, nemlig for det første en styrkelse af miljøet, arbejdsmiljøet og forbrugerbeskyttelsen over for det indre marked og for det andet, at EU skal satse på det, vi kalder en økonomisk sikkerhedspolitik. Det sidste betyder oversat til dansk, at vi skal have mere lighed i Europa i stedet for en stadig stærkere tendens til øget ulighed og dannelse af totredjedelssamfund, hvor fanden tager de sidste, altså det modsatte af det glade totalliberalistiske vanvidsbudskab, som f.eks. hr. Anders Fogh Rasmussen taler om i sin bog.

For SF er det afgørende, at Danmark på regeringskonferencen af alle kræfter kræver en stadig stærkere styring af det indre marked til fordel for menneskelige værdier.

SF har altså både en Europavision og en EU-politik. Den er grøn, og den er rød, og derfor undres jeg også daglig over Enhedslistens Østeuropasynspunkter, der ligner nogle fra højrefløjens. Man kan jo desværre se det bekræftet i dag. At man oven i købet kan definere sig selv som et rødt-grønt parti – og det gør Enhedslisten jo – og samtidig ikke har viljen til aktivt at bruge EU i miljøpolitikken, er lige så uforståeligt for os. Det er miljøet, der bliver taberen i en sådan strategi. Desuden har Enhedslistens folk jo brugt indtil flere måneder af deres liv på at forklare, at undtagelserne ikke var noget som helst. At SF ikke havde noget på, var jo det, Albrechtsen & Albrechtsen hævdede før den 18. maj. Men hvis man er blevet klogere og mener noget andet i Enhedslisten, kan man jo vise det ved at stemme for det dagsordensforslag, jeg vil fremsætte om lidt.

Set ovenfra står EU over for to farer. Den ene er ideen om at opbygge en EU-superstat. De danske undtagelser er jo et klart nej til den udviklingsvej. Den anden er, at det hele falder fra hinanden og ender i nationalisme, etnisk selvgothed og europæisk stormagtsdominans. Det er mellem de to farlige skær, EU skal sejle i

de kommende år. Kig på Frankrig i disse dage og se, hvordan en forceret tilpasning til ØMU'ens tredje fase virker asocialt og giver social uro!

Når jeg ser på udviklingen, bliver jeg næsten forskrækket over, hvor meget ret vi havde i den måde, vi argumenterede imod ØMU'en på fra SF's side. Og kig så på den latente risiko for, at opløsning og nationalisme breder sig som svindsot i Central- og Østeuropa! Europa har brug for mere forpligtende samarbejde på afgørende områder, ikke for mindre. Nationalisme og isolationisme skal afvises på samme tid og med samme styrke som tanker om at ombygge EU til en superstat.

Og her er jo et punkt, hvor Danmark burde være stolt: Først et nej til Maastricht og derefter jaet til Edinburgh. Men desværre har jeg indtryk af, at mange i det politiske establishment, i den politiske elite og i det politiske system, eksempelvis folk i Udenrigsministeriet, er så langt væk fra den folkelige virkelighed, at de kollektivt prøver at fortrænge forløbet. Tilsyneladende råder hr. Uffe Ellemann-Jensens ånd stadig i mange af systemerne, hvis det ikke ligefrem er ånden tilbage fra enevældens tid, der spøger.

Indimellem kan man føle, at det smitter af helt ind i Det Radikale Venstre, f.eks. hr. Uffe Ellemann-Jensens tanke som udenrigsminister om at nedgøre resultatet af folkeafstemningen til en kattelerm i stedet for at gøre det til starten på en ny og markant og åben Europapolitik.

Jeg vil benytte lejligheden til i dag at sige til regeringen, hvordan vi mener det ser ud uden for snirklerne. Det har vi jo ikke patent på, men som vi mener, det ser ud. Og her er det Venstre, der er et yderparti i forhold til befolkningen, når det gælder EU, ikke SF. Venstre har vi jo længe vidst, hvor vi havde, nemlig på fuld flugt fra indholdet i det nationale kompromis. Knap var blækket tørt, før Venstre løb af sted, og K fulgte i hælene.

Derfor synes vi, det er lidt utroligt, at regeringen ikke har villet give SF de nødvendige indrømmelser, så vidt vi kan se vel af hensyn til de to partier, der sådan set ikke har noget at true med, når det gælder EU. Kan man forestille sig, at de to partier vil true med at anbefale et nej ved næste folkeafstemning? Nej, næppe.

Så tilbage til regeringens udspil, og lad mig begynde med ros. Vi synes, vi har fået en række indrømmelser. Jeg kan nævne beskæftigelsesafsnittet, der er blevet grønt, måske ligefrem mere end regeringens egen politik her i Dan-

mark, men det kan vi komme tilbage til en anden dag, afsnittet om åbenhed, indledningsafsnittet og indførelsen af forsigtighedsprincippet i miljøafsnittet.

Der var fire afgørende punkter tilbage. Jeg har talt om Edinburgh, og så var der miljøgarantien. Vi gik efter en miljøgaranti som den, vi blev lovet af hr. Uffe Ellemann-Jensen, da han var udenrigsminister, hverken mere eller mindre.

Det er også meget. Det har vist sig, at det er så svært, at selv om det står i den socialdemokratiske årsmødeudtalelse, kan man ikke få regeringen til at skrive det ind i det danske udspil. Det forstår vi ikke. Vi synes ikke, vi forlangte det umulige. I hvert fald er der flere fremtrædende partier, der har gjort det til deres egen politik. Den skulle også udstrækkes til dele af landbrugsområdet.

Tredje afsnit var udenrigs- og sikkerhedspolitikken. Vi har ikke på forhånd afvist en model med flertal minus en og to. Men det betyder modsat, at det skal stå stjerneklart, at der er tale om en model, hvor man holder sig uden for, og det kan give en øget fleksibilitet i EU. Hvorfor er det egentlig ikke regeringens synspunkt?

For det fjerde: reglerne om dobbelt flertal, som vi simpelt hen ikke er enige i og derfor ønskede væk fra udspillet.

I dag er vi måske lidt mere ene herinde, end vi har været et stykke tid, men vi er ret sikre på, at der er mange, der forstår og værdsætter, at vi har taget den stilling, som vi har på grund af det med forbeholdene. Det er ikke sniksnak. Det har noget med Europapolitikken at gøre, og det har noget med troværdigheden i dansk politik at gøre.

Vi har sådan set tænkt os at kæmpe videre for at vinde denne politiske kamp i de kommende måneder og år. Det handler om at beholde forbeholdene, også efter regeringskonferencen, og det synes jeg, både regeringen og Venstre og De Konservative godt kan tage bestik af, når man skal gøre regnebrættet op engang efter forhandlingerne.

Når vi så i dag foreslår vores egen dagsorden og ikke stemmer for nogen anden dagsorden, er det en logisk følge af, at regeringen ikke vil komme os tilstrækkeligt i møde. Det er også for at markere de sigtelinjer, SF går efter i forhold til den debat, vi får i Danmark, og den linje, vi mener der skal tegnes på regeringskonferencen.

Jeg skal så afslutte med på SF's vegne at fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden

»Folketinget opfordrer regeringen til på EU's kommende regeringskonference at arbejde for,

- at Central- og Østeuropa hurtigst muligt får mulighed for at blive medlemmer af EU,
- at miljø, forbrugerbeskyttelse og lønmodtagerrettigheder styrkes afgørende over det indre marked,
- at EU udvikler en økonomisk og økologisk sikkerhedspolitik,
- at EU udvikler sig fleksibelt både indadtil og i forbindelse med optagelse af de central- og østeuropæiske lande, samt
- at sikre de danske undtagelser i Edinburgh-Afgørelsen som en forudsætning for dansk accept af det endelige forhandlingsresultat.

Dette forhandlingsresultat sendes til folkeafstemning.

Herefter går Folketinget over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 26).

Første næstformand (Ivar Hansen):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (Se ovenfor). Også dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Hr. Steen Gade indledte med nogle betragtninger over, hvad regeringen har lovet og ikke lovet, og jeg tror, jeg citerer hr. Steen Gade korrekt i en sætning, der lød, at der er nok nogle i regeringen, der vil luske en fjernelse af forbeholdene væk i forbindelse med regeringskonferencen. De »nogle« kunne måske godt i hr. Steen Gades optik være CD, der jo klart har meldt, at vi ønsker forbeholdene hævet.

I den anledning vil jeg godt sige til hr. Steen Gade, at det, vi har været optaget af i forhandlingerne her, er, at den danske befolknings juridiske og politiske stilling er den samme før og efter regeringskonferencen, og at det løfte, der er givet, om, at man kun kan ændre forbeholdene ved en folkeafstemning, gælder før og efter regeringskonferencen, nøjagtig som statsministeren har understreget det.

Dér opfattede vi en modsætning i det, SF sagde under forhandlingerne, fordi SF's ønske om protokoller og traktater, og hvad det ellers måtte være, efter vores opfattelse var et brud med den enighed, der var blandt syv partier, nemlig enigheden om, at selvfølgelig kan forbeholdene

ændres, men forudsætningen er, det sker ved en folkeafstemning.

Jeg vil bare sige til hr. Steen Gade, at der er ingen i regeringen, der forsøger at luske. Vi, som er dem, der altså har givet udtryk for nogle af de synspunkter, står ved det både før og efter regeringskonferencen. Jeg vil også sige til hr. Steen Gade, at det er CD's opfattelse og det råd, vi vil give regeringen til den tid, at man rent teknisk adskiller en eventuel folkeafstemning om Traktaten fra en folkeafstemning om ophævelse af et eller flere forbehold, hvad enten det tidsmæssigt vil komme til at passe sammen, eller det vil blive på et andet tidspunkt. Mere garanti mener jeg faktisk ikke, SF og hr. Steen Gade kan få for, at vi lever op til det, der blev aftalt i forbindelse med Edinburgh og den danske befolknings ja til det.

Så derfor skal hr. Steen Gade lade være med at lave nogle myter om, at der er onde mennesker i regeringen, der vil sådan og sådan, for det er der altså ikke.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Hr. Steen Gades voldsomme udfald mod Enhedslisten skal ikke få lov til at overskygge vores glæde over, at SF fulgte unionsmodstandernes opfordring og sagde nej til at gå ind i et nyt nationalt kompromis. Det var en god ting, og det vil vi gerne kvittere for, også selv om vi så skal have en spand skidt i hovedet af SF bag efter.

Jeg synes imidlertid, man kan sige det på den måde, at SF har muligvis en EU-politik, som hr. Steen Gade hævder det, men SF har ikke længe noget at have den i. For en sådan EU-politik skal gennemføres i EU af en dansk regering, som går ind for den og gerne i samarbejde med andre regeringer, ellers har den vel ikke megen mening. Men nu kan SF altså ikke engang få den politik igennem her i det danske Folketing, og mig bekendt er der ikke andre regeringer, der støtter SF's EU-politik.

Derfor vil jeg tillade mig at konkludere i dag, at det var unionsmodstanderne, der i 1992 og 1993 havde ret i bedømmelsen af det såkaldte nationale kompromis. Det førte ikke til den miljøpolitik, som SF ønskede. Det har ført til et løfte om, at vi kan få afprøvet vores ret til at bruge miljøgarantien ved EF-Domstolen. Det er, hvad det er endt med. Og det førte altså heller ikke til en sikring af de fire undtagelser, hvilket SF jo selv har erkendt.

Så i stedet for at gøre udfald mod unionsmodstanderne vil jeg opfordre SF til at gå ind i en positiv dialog om et alternativ til EU, om at skabe et samarbejde på tværs af grænserne med de mennesker, der vil føre en miljøpolitik. Det gør man altså ikke i et EU-Ministerråd, hvor der rent faktisk ikke er nogen overhovedet, der støtter den linje, SF går ind for.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Så har vi fået hr. Steen Gades version af, hvorfor SF ikke er med i regeringens forhandlingsoplæg, og SF's version af, hvordan man skal lave en udvidelse af EU.

For det første taler SF ikke om EU-politik, men Europapolitik og mener, det er meget, meget vigtigt med en udvidelse, og det er vi for så vidt enige med SF i. Men hvad er det for noget? Jo, det er for at sikre, at man kan lave en omfordeling af alle de økonomiske goder. Det bliver den danske befolkning sikkert utrolig glade for at få at vide, at de kan få lov til at betale hele Østeuropas genrejsning.

Jeg tvivler på, at det er måden. Jeg er faktisk ret overbevist om, at de fleste danskere kan se, at fornuften viser, at den eneste måde, man kan gøre det på, er ved at øge samhandelen og ikke ved at lave et økonomisk sikkerhedsnet.

For det var det, hr. Steen Gade brugte en stor del af sin tid på at tale om: den økonomiske sikkerhedspolitik og et forpligtende samarbejde. Puha, vi skal ikke have de her individualister! Det vil SF gerne være med til at forhindre, og for at skræmme alle og enhver kan man jo altid kalde det nationalistiske tendenser, der kommer frem.

Fremskridtspartiet mener egentlig talt, at det må være op til de enkelte lande selv at bestemme. De skal være med i et fællesskab. De skal være ligeværdige partnere. De skal ikke puttes ind i et forpligtende samarbejde, hvor de ikke får en fair chance for at sige hertil og ikke længere.

For det jo dér, SF er kommet så langt ud. Jeg kan godt forstå, hvis de ikke kan være med i JuniBevægelsen, eller hvad det er, de andre hedderovre på den side af fløjen. Men er det virkelig SF's mening, at det gamle EU, de 15 lande, der nu er med, skal bestemme, hvordan de nye deltagerlande skal have deres samarbejde med EU? Jeg synes nok, at SF er kommet lidt langt ud.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Hr. Steen Gade for en kort bemærkning, og herefter regner jeg med at kunne gå videre i ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Jeg vil sige til hr. Duetoft, at det, SF sagde om lusk, er, at SF deltager ikke i en proces, der lusker en fjernelse af undtagelserne igennem. Vi har brudt forhandlingerne, fordi vi ikke kunne få et klart løfte fra regeringen om, at Edinburgh-Aftalens forbehold for Danmark fortsat skal gælde efter regeringskonferencen og den efterfølgende folkeafstemning. Det er derfor, vi har brudt. Det er, hvad jeg har sagt om det.

Så synes jeg i øvrigt, at hr. Duetoft egentlig lød mere medgørlig end statsministeren, men sådan kan der være så meget.

Det handler naturligvis ikke om onde mennesker i regeringen eller sådan noget. Det handler om en uenighed, som åbenbart eksisterer, og som jeg ikke synes burde eksistere, men som åbenbart gør det.

Så til hr. Keld Albrechtsen: Jamen der var ikke nogen voldsomme udfald mod Enhedslisten. Det er klart, at SF har haft et behov i denne debat, det vil jeg da ikke skjule, for at fortælle, hvor vores EU-linje går, og der ligger en klar afgrænsning i de meldinger, der er givet her. Der ligger en stærk kritik af regeringen for, at forløbet blev, som det blev. Der ligger en klar markering over til højre side, og så ligger der også en klar markering over til Enhedslisten og Fremskridtspartiet og Dansk Folkeparti på den anden side.

Sådan er det, og derfor sagde jeg, at det kan da godt være, man kan føle sig lidt mere ene i dag i Folketinget, end vi har gjort et stykke tid, men det får mig ikke til at holde op med at føre denne politik igennem. Det fører til konflikter med mange, vil jeg gerne indrømme, men dem har vi tænkt os at tage.

Vi vil gerne føre en dialog med unionsmodstanderne, ligesom vi har gjort det hele tiden. Det bliver vi ved med. Det fører jo ikke til, at jeg tror, at der er et andet alternativ til EU end et ændret EU. Vi skal kæmpe på banen, og kampen for et rødt og et grønt Danmark handler også om at få et rødt og et grønt Europa.

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg kan høre, at formanden er lidt utålmodig med hensyn til afviklingen af debatten, men jeg

vil alligevel tillade mig at tage en lille kort bemærkning til hr. Steen Gade, som havde en diskussion med hr. Peter Duetoft om lusk, og at man ikke kunne få nogen garantier fra regeringen.

Det, det åbenbart drejer sig om, er tillid. Hr. Steen Gade ved også godt, at det er meget personligt betinget i politik, og der har åbenbart ikke været den nødvendige tillid til stede mellem SF og regeringen. Det beklager vi fra radikal side.

Jeg vil godt henlede opmærksomheden på det gamle tyske ordsprog, der siger, at tillid er godt, men kontrol er bedre. Så lad dog i det mindste udviklingen vise, hvad der kommer ud af regeringsforhandlingerne, og lad SF med deres sædvanlige skarpe briller kigge på resultaterne og se, om det ikke alligevel blev godt nok. Hvis det var meldingen fra hr. Steen Gade med den personlige tale, han kom med her, tager vi med glæde imod den i regeringen og siger, det er fint, det er godt. Vi er helt sikre på, at det kan stå for en nærmere prøve.

Men debatten i dag drejer sig jo om forberedelserne til regeringskonferencen, og vi må sige, at gennem alle de forberedelser, der har været siden den sidste afstemning, er det en af de bedst forberedte regeringskonferencer, Danmark overhovedet har deltaget i.

Der har været gennemført talrige debatter i Folketinget. Der har været meget aktivitet i Folketingets Europaudvalg. Der har været udsendt debatpjecer, oplysningsmateriale, og der har været masser af debatmøder. I hvert fald de få, der har debatteret, har debatteret meget, kan jeg godt sige, men der er nok for få, der har debatteret. Der har været for få deltagere, og der har været for få tilhørere til debatterne. Det kan man ikke anklage os for, som faktisk har deltaget i debatten, men debatten har svært ved at brede sig ud i de rigtig store befolkningslag. Alle de politiske partier har været aktivt på banen, og alle har lavet programudtalelser og landsmødeudtalelser.

Det er med andre ord den foreløbige afslutning på et langt og grundigt forløb, vi skal diskutere i dag. Og hvad er det så for emner, der bliver vigtige på konferencen? Udvidelsen er nævnt flere gange. 12 lande har søgt, og der er indgået aftaler med henblik på medlemskab med nye demokratier i Øst- og Centraleuropa. Det er en utrolig positiv udvikling, og den må selvfølgelig være det, der står i første række. Det er den, det drejer sig om, og jeg synes, hr. Ove

Fich fra Socialdemokratiet sagde det så rigtigt i sit indlæg: Det er det endelige opgør med betegnelsen de riges klub. Det er her, solidariteten med andre lande i Europa skal stå sin prøve i den danske befolkning. Det er her, det skal vise sig, om det bliver fru Annette Justs nationalistiske nærighed, der vinder, eller om det bliver den internationale solidaritet, der får det meste at skulle have sagt. Jeg håber naturligvis det sidste.

Dernæst er der også andre vigtige problemer, vi skal beskæftige os med på regeringskonferencen. Beskæftigelsen er et stort problem i så godt som alle EU-lande og også i adskillige af de østeuropæiske lande.

Miljøet er nævnt flere gange før, og det er et godt eksempel på et grænseoverskridende problem, som kun kan løses i samarbejde. Det kan ikke løses uden et forpligtende samarbejde, og det kan ikke løses blot ved et mellemstatsligt samarbejde, hvor man laver nogle pæne erklæringer og så går hjem og gør, som man plejer.

Men så er der også det, der handler om EU's egen funktion: Åbenhed. Nærhed. Demokrati. Forenkling. Gennemsigtighed. Væsentlighed. Forbedringer er påkrævet uanset alt andet.

I 1992 stemte den danske befolkning om Maastricht-Traktaten, og det resultat sendte en chokbølge gennem de europæiske lande, ikke blot EU-landene, men også lande uden for EU. Det blev klart, at den folkelige opbakning ikke var, som den burde være, og det chok, som den bølge sendte rundt omkring i Europa, har overhovedet ikke fortaget sig endnu.

I Det Radikale Venstre føler vi, at udvidelsen er emnet, der vil overskygge alle andre. Hvis forberedelsen til udvidelsen ikke lykkes, skabes der ikke mulighed for at påbegynde hurtige forhandlinger med de nye ansøgerlande. Så forspildes en enestående chance for at skabe et fredeligt, demokratisk, udelt og samarbejdende Europa.

Men de andre emner er naturligvis også vigtige. Den danske regering skal lægge stor vægt på at nå resultater, der peger fremad mod en bedre beskæftigelse, et bedre miljø og en større åbenhed. Uden resultater på disse områder vindes den folkelige opbakning ikke, og den er, som jeg har nævnt tidligere, ikke stærk.

I flere andre EU-lande er situationen nu den samme: Begejstringen kan være på et meget lille sted. Man er ikke glad for det, man har, men forandringer vækker heller ikke positive forventninger. Frygten for fremtiden har åbenbart

afløst optimismen, der fulgte efter jerntæppets fald. Man spørger sig selv, om det virkelig kan være sådan, at EU-landenes befolkninger foretrækker jerntæppets og den kolde krigs brutale tryghed frem for friheden, mulighederne og uvisheden i et åbent Europa. Jeg nægter at tro, at det er så galt.

Det forhandlingsgrundlag, som regeringen nu har lagt frem, indeholder beskrivelser af mange af de elementer, der vil blive diskuteret på regeringskonferencen. Så detaljeret som forsvaret er de gennemgået og præsenteret.

Vi har i forhandlingerne med SF konstateret, at de på mange områder ønskede en detaljeringsgrad, som vi ikke mener det er rimeligt at lægge frem i et forhandlingsoplæg, hvor man bagefter skal ud og forhandle med 14 andre lande.

Ingen levende sjæl kan i dag vide, hvordan det endelige resultat kommer til at se ud. Det oplæg, der ligger her i dag, er jo ikke resultatet. Det er et oplæg til en forhandling med mange andre lande. Men den tegning, der er præsenteret i regeringsoplægget, ser ikke så værst ud, og hvis det bliver resultatet af konferencen, vil det være fint for os.

Regeringens oplæg indeholder også omtale af emner, som ikke kommer til diskussion på regeringskonferencen: De fire danske forbehold, Edinburgh-Afgørelsen. Når de er taget med i oplægget, er det selvfølgelig, fordi de er vigtige i den danske debat. De udgør en væsentlig del af fundamentet for vores nugældende tilknytning til EU-samarbejdet.

Den brede politiske aftale, der blev indgået af syv af Folketingets partier i foråret 1993, er grundlaget for Danmarks langsigtede EU-politik. Det Radikale Venstre lægger afgørende vægt på denne aftale, og vi ønsker og håber, at de seks partier, der i dag er tilbage i Folketinget af de syv oprindelige forligspartier, stadig kan stå sammen om den danske Europapolitik, og at de fortsat vil gøre det, når regeringskonferencen er færdig. Vi vil gøre vort til, at kontakterne mellem regeringspartierne og de partier, der var med i aftalen for 1993, stadig fungerer tæt og tilidsfuldt.

Fra radikal side er vi derfor tilfredse med, at regeringsoplægget lægger op til en fortsat dialog til begge sider i Folketingssalen. Der er brug for, at vi løbende diskuterer regeringskonferencen med hinanden for på den måde at sikre så gode resultater og så stor dansk opslutning som muligt om det endelige resultat. Det fore-

ligger måske først om halvandet år eller senere, så vi har en lang forhandlingsproces foran os. Også af den grund er det vigtigt, at vi ikke allerede nu løber skrigende bort fra hinanden i hver sin retning.

I vores forberedelser til regeringskonferencen tager Det Radikale Venstre udgangspunkt i resultaterne af folkeafstemningerne i 1992 og 1993. Vi føler os forpligtet af folkeafstemningerne, og vi vil respektere de afgørelser, som den danske befolkning har truffet. Med den respekt skal den danske regering efter vores mening gå aktivt ind i forhandlingerne med de andre EU-lande.

Det Radikale Venstre vil lægge megen energi i regeringsforhandlingerne på alle de poster og med alle de mandater – selv om det ikke er mange – vi har at bruge. Vi vil seriøst arbejde for et sådant resultat, at vi kan anbefale et ja, når der til den tid skal tages stilling. Den danske befolkning skal både før og efter regeringskonferencen have de samme reelle valgmuligheder, som de har i dag.

Forbeholdene kan ikke forhandles væk på regeringskonferencen, og konferencens resultater vil ikke i sig selv udløse en afstemning om de danske undtagelser.

Her ved udgangen af året 1995 kan vi konstatere, at den chokbølge i Europa, som det danske nej udløste, endnu ikke har lagt sig. Det Radikale Venstre vil arbejde for, at denne chokbølge ikke bliver Danmarks eneste bidrag til Europas fremtid.

Den af regeringen foreslåede dagsorden får Det Radikale Venstres støtte.

Annette Just (FP):

Hvis man ønsker en udvidelse af EU – og det forstår jeg, at der er et meget stort flertal her i Folketinget, der ønsker, og Fremskridtspartiet er enig i det ønske – hvis vi vil have et fredeligt og sikkert Europa, er det nødvendigt ikke blot at udvide NATO, det er en anden debat, det er det forsvarsmæssige sikkerhedsnet, der skal til, men vi skal også udvide EU som værende det økonomiske sikkerhedsnet.

Så langt er vi enige. Men for at vi kan gøre det, er vi nødt til at lave nogle kæmpereformer i EU. Det tror jeg såmænd ikke, der er mange, der er i tvivl om, og det er også grunden til, at man nu lægger op til den store regeringskonference i 1996.

Men hvad er det så, man vil gøre? Vil man spænde et sikkerhedsnet så stramt, at man kvæ-

ler de nye lande, eller vil man prøve at se på, hvorfor de forskellige EU-landes befolkninger siger: Dette er gået for langt. EU er ved at kvæle det fri initiativ. EU er ved at overtage magten fra de nationale parlamenter. Vi kræver en forenkling af systemerne. Vi kræver en reform af det økonomiske samarbejde, som, hvis det går ud i den 3. fase i ØMU'en, også vil kvæle det økonomiske selvstændige initiativ i de forskellige lande.

Jeg tror ærlig talt, at regeringen udmærket godt ved, hvordan situationen er. Lad os bare tage de sidste tal fra Sverige. Hvis der i dag var en folkeafstemning, om Sverige skulle være medlem af EU, så ville der være 60 pct., der sagde nej, og, så vidt jeg husker, 29 pct., der ville sige ja. Det ville altså være et klart nej til at gå ind i EU.

Jeg mener ikke, at Sverige skal melde sig ud af EU, og jeg mener ikke, at Danmark skal melde sig ud af EU, men vi skal her i Danmark se på, hvad det er, der er gået galt.

Har EU fået for meget magt? Fremskridtspartiet mener ja. Det var også derfor, vi sagde nej til Maastricht-Traktaten, fordi den pludselig gik fra at være det indre marked, Det Europæiske Fællesskab til at være Den Europæiske Union.

Som det blev sagt ganske klart fra De Konservatives side, var De Konservatives mål et forenet Europa. Det ønsker befolkningerne ikke, og Fremskridtspartiet har advaret imod, at vi laver dette her om til et forenet Europa, og vi bliver ved med at sige, at det skal være et europæisk fællesskab.

Hvordan gør vi det? Ja, vi gør det ved at se på bureaukratiet, hvordan det har fået et omsiggribende omfang, så der næsten ikke er nogen lovgivning her i Folketingssalen, som kan blive vedtaget, uden at vi skal spørge i Bruxelles.

Og gør vi det ikke, vil jeg sige: Hvad er det for en landbrugspolitik, man fører i EU? Når man endelig taler om, at det måske er nødvendigt at lave lidt om på systemet i landbrugspolitikken, for vi har faktisk indgået en verdenshandelsaftale, også kaldet WTO-aftalen, så siger man: I stedet for at give det som tilskud til landmændene for det, de producerer, kan vi give det som socialhjælp. Jeg vil sige til statsministeren, at det er ikke nogen reform, det er en omfordeling.

Når vi kommer til det tredje punkt i den motiverede dagsorden, som jeg har foreslået, er det nødvendigt, at vi ser på alle disse omfordelingsfonde. Det er milliarder og atter milliarder af kroner, der bliver brugt til omfordeling fra de

påholdende til de ødsle nationer, fra dem, der prøver på at overholde lovgivningen til dem, der bruger svig og svindel.

Det er sådan, befolkningerne ser det, og så længe regeringen og flertallet her ikke vil prøve at tage det en smule alvorligt og se på, hvordan vi kan få forenklet det hele, hvordan vi kan få folk til at genvinde respekten for deres arbejde, så går det galt.

Så har vi skrevet noget om nærhedsprincippet, også kaldet subsidiaritetsprincippet. Det er altså vigtigt, at den danske regering på nuværende tidspunkt begynder at give en forklaring på det ord, som næsten ingen kan udtale. Det er selvfølgelig meget morsomt, at vi har sat et ord ind i Maastricht-Traktaten som subsidiaritetsprincippet, som der er så få, der kan udtale, og så mange, der kløjes i. Men det er ikke morsomt længere, når regeringen også kløjes i det, når den forklarer, hvad det betyder.

Og den forklaring, som er skrevet i punkt 4 i vores motiverede dagsorden, er en af de mange forklaringer, vi fik i det daværende Markedsudvalg, da vi bad om en forklaring på, hvad subsidiaritetsprincippet betyder. Det var nemlig, at intet skulle gøres på EU-plan, som lige så godt kunne gøres på nationalt plan, eller at det skulle gøres på nationalt plan, hvis ikke det kunne blive gjort endnu bedre på EU-plan.

Jamen, det er jo ikke det, som regeringen lægger op til. Det er jo ikke det, som Kommissionen arbejder ud fra for øjeblikket. De prøver på at krybe uden om, de prøver på at sige: Kunne vi ikke godt, og det kunne da sikkert være en udmærket måde, og så er vi fri for at tage debatten i de nationale parlamenter, og hvad ved jeg. Der er områder, helt afgjort, hvor EU vil være den sunde fornuft til at lægge de forskellige politikker. Og her er et af dem miljøet.

Næh, der er sandelig også mange andre områder, hvor EU er gået alt, alt for langt, og et af områderne er det, som Socialdemokratiet og SF altid elsker at tage frem, nemlig arbejdsmarkeds- og socialpolitik. Jamen hvad er det for noget at tro, at det ikke kan gøres lige så godt på nationalt plan? Jeg vil vove den påstand, at vi gør det betydelig bedre på nationalt plan, end vi kan i det fælles sammensurium, som EU bliver, når der skal tales arbejdsmarkeds- og socialpolitik.

Den sidste del har jeg pindet ud, fordi jeg ved, det er det, vi skal diskutere. Der vil være stor debat om det i lang tid, og det er jo også et af hovedemnerne i regeringskonferencen. Det er

en eventuel oprettelse af en forsvarsdimension i EU, så man kan tage Vestunionen og lægge over i EU, så man får en forsvarsdimension. Det er med andre ord et EU-militærkorps, og er det det, regeringen ønsker? Ønsker regeringen virkelig at have mulighed for at sige: Vi laver et EU-militærkorps efter afslutningen af den næste regeringskonference, hvilken by den end bliver opkaldt efter?

Jeg tror ikke, regeringen vil få held til at køre det igennem ude i befolkningen, og jeg er ret overbevist om, at der vil være mange andre nationer, som vil sige: Nu er EU gået for langt! Det er jo, som om der er nogle, der har glemt, at det ikke er de samme lande, der er medlemmer af NATO og EU. Der er lande, som ikke er medlemmer af EU, som er gode medlemmer af NATO, og der er gode medlemmer af EU, som ikke er medlemmer af NATO. Derfor vil det være ødelæggende for forsvarssamarbejdet mellem NATO-landene, og Fremskridtspartiet er stærk modstander af det og vil kæmpe imod med brask og bram.

Det samme er tilfældet med EU-politikorpset. Jeg forstår ikke, at regeringen ikke kan sige: Fint, vi skriver det ind i vores kompromis – eller hvad nu regeringen ønsker at kalde det – at vi ikke vil gå med til et EU-politikorps. Men nej, så direkte er der faktisk intet tilbage i regeringens udspil.

Dermed har jeg også sagt, at regeringens udspil til regeringskonferencen kan Fremskridtspartiet ikke stemme for. Men vi har jo også fremsat vores eget forslag om motiveret dagsorden.

Keld Albrechtsen (EL):

Udvidelsen af EU mod øst bliver ofte præsenteret som det store perspektiv ved regeringskonferencen, men det kan nok være nyttigt at kigge på en række kendsgerninger om, hvad det egentlig er, regeringskonferencen skal handle om.

Hvis vi ser på det udspil, den såkaldte Refleksionsgruppe har udarbejdet, peger den på, at man skal give Unionen en større kapacitet til udadvendt aktion. Når det er den fælles udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitik, man taler om, skal man altså gøre Unionen mere relevant for borgerne, man skal få den til at arbejde bedre, og så skal man arbejde for udvidelsen.

Udvidelsen nævnes af Refleksionsgruppen, men det er så sandelig andre ting, der indtager

den centrale placering i gruppens ret omfattende dokument. Ser man de udtalelser, forbundskansler Kohl for nylig er fremkommet med, hvor han har fremlagt et brev, han har udarbejdet sammen med præsident Chirac fra Frankrig om, hvad regeringskonferencen skal handle om, skal den bl.a. handle om det, der kaldes en mere synlig og beslutsom fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik. Det drejer sig altså om at kunne lave fælles udadvendte aktioner, og det har meget lidt med udvidelsen at gøre, må man sige.

Kohl vil også gerne have et udvidet retligt samarbejde, altså det unionspoliti, som fru Annette Just var inde på for lidt siden. Det kan heller ikke siges at have specielt meget med udvidelsen at gøre.

Og så vil Kohl gerne have, at de store lande får flere stemmer i Ministerrådet. I det hele taget går det ud på almindelig gammeldags udbygning af unionsmagten, og det er det, der står på dagsordenen på regeringskonferencen.

Kohl udtalte sig også om, hvad der eventuelt kunne ske efter regeringskonferencen med henblik på optagelse af nye lande, og han nævnte som et eksempel, at man kunne forestille sig, at Polen, Ungarn og Tjekkiet kunne komme med i første runde. Det er mig bekendt aldrig lykkedes nogen at få Kohl til at nævne andre lande som deltagere i en eventuel første runde, og hvorfor er det aldrig lykkedes? Jo, fordi Kohls Tyskland ønsker en optagelse af Polen, Tjekkiet og Ungarn, men ikke ser behov for yderligere optagelser.

Det ved alle, der beskæftiger sig med europæisk politik, og det er derfor, vi fra Enhedslisten siger: Dette er et farligt projekt. Det er et projekt, som risikerer at skabe et nyt jerntæppe ned gennem Europa og en ny konfrontation mellem den vestdominerede Union og SNG-landene under anførsel af Rusland. Når dette ses i sammenhæng med NATO-udvidelsen, bliver det særdeles farligt, og det handler faktisk om det modsatte af det, både stats- og udenrigsministeren var inde på i deres indledning, nemlig at vi skal skabe et udelt Europa. Jamen hvis vi skal skabe et udelt Europa, skal vi ikke starte med at skabe en ny skillelinje ned gennem Østeuropa.

Jeg ved godt, at den danske regering har sagt, at den godt vil arbejde for, at man optager yderligere lande. Men hvad hjælper det, hvis Spanien, Frankrig og Tyskland ikke vil være med til det? Derfor er realiteten, at udvidelsen står ikke

på dagsordenen før eventuelt efter regeringskonferencen og da kun i begrænset omfang, mens det, der derimod står på dagsordenen på regeringskonferencen, er opbygningen af yderligere unionsmagt. I den forbindelse vil jeg gerne citere, hvad Informations korrespondent Jens Bostrup skriver om, at EU-reformer sker af hensyn til udvidelsen. Han skriver i Information i dag:

»Det bekymrende er, at »hensynet til udvidelsen« pudsigt nok dikterer netop den politik, som vedkommende politiker eller institution alligevel havde tænkt sig at føre.«

Alle projekter – det være sig flertalsafgørelser på flere områder, såkaldt effektivisering eller udenrigspolitisk beslutningskraft, eller hvad man nu kan lægge frem på bordet – fremføres med udvidelsen som påskud. Men det egentlige motiv til at fremføre disse ting er jo ganske enkelt ønsket om at køre integrationsprocessen videre i retning af en føderation, så vi skal ikke her i Danmark lade os indbilde, at det er en debat, der føres af hensyn til befolkningerne i Østeuropa. Intet ligger fjernere fra EU's egentlige dagsorden end hensynet til velfærd i Østeuropa. Østeuropa er en brik i et storpolitisk spil, en udfyldelse af et såkaldt sikkerhedspolitisk tomrum, som NATO og nu altså også EU vil udfylde.

Jeg blev meget bekymret, da jeg hørte udenrigsministerens tale, hvor han sagde, at som medlem af EU kan et land påregne opbakning fra de øvrige medlemmer, når legitime sikkerhedsinteresser står på spil. Mener ministeren, at EU nu skal være en forsvarsalliance med gensidig forsvarsforpligtelse ligesom NATO? Det må vel være det, der ligger i det. Eller hvad er det for en opbakning, man som EU-land kan påregne, hvis man bliver presset fra et tredjeland, som ministeren siger med slet skjult henvisning til Rusland? Jeg synes, den tankegang er farlig, ikke mindst fordi den måske giver nogle mennesker i disse lande en illusion om, at deres sikkerhed kunne garanteres fra Vestens side på den måde. Vi ved jo alle sammen, hvor Vesten vil være henne, hvis der kommer en konfrontation mellem Rusland og Vesten om f.eks. det baltiske område. Lad os bare se i øjnene, hvor Vestens solidaritet så ville være henne. Det ved vi jo godt, og derfor skal vi have en sikkerhedsordning i Europa, der bygger på nedrustning og ikke, som der her lægges op til, på en filosofi om vestlig styrke og vestlig oprustning og nye blok-dannelser.

Men set fra Enhedslistens synspunkt er det mest alvorlige i hele denne debat egentlig, at den er startet under en parole om et udelte Europa, og at den er sluttet med at være begyndelsen til gendannelsen af det delte Europa. Skal vi undgå en ny deling af Europa, skal alle Europas lande med, og det kan de ikke komme i en situation, hvor man bygger unionsmagten op. En opbygning af unionsmagten med Frankrig og Tyskland i centrum udelukker naturligvis, at man samtidig udvider EU til at omfatte alle lande i Europa. Derfor drømmer heller ingen om at lukke f.eks. Ukraine eller Rusland ind i Unionen, og derfor er Unionen et projekt, der er fjendtligt over for tanken om et fællesskab i hele Europa. Det er det, der egentlig burde være det væsentligste i diskussionen.

Så vil jeg til slut komme med en bemærkning om det nationale kompromis og de fortsatte forhandlinger. Der står i Det Fri Aktuelt i dag, at statsministeren understreger, at regeringen vil holde tæt kontakt til partierne bag det nationale kompromis, man indgik i 1993, under hele regeringskonferencen. Nu står der i regeringens dagsorden, at man løbende vil orientere Folketinget og befolkningen, men fru Elisabeth Arnold var for lidt siden inde på disse snævre kontakter, der løbende skal være mellem deltagerne i det gamle nationale kompromis.

Jeg synes egentlig, det var berettiget, at man fortalte os, om det nationale kompromis stadig eksisterer. Når man lytter til SF, må man få det indtryk, at regeringen har brudt det og er i færd med at underminere undtagelserne, og det er jeg helt enig i; det har hr. Steen Gade ret i. Men har man alligevel stadig det nationale kompromis, hvor disse partier har tænkt sig at holde møder i en lukket kreds, hvor man så alligevel aftaler tingene? Jeg synes godt, man kan få det indtryk, når man læser og hører de meldinger, der kommer, og de bliver jo ikke modsagt nogen steder fra.

Derfor vil jeg bede statsministeren eller udenrigsministeren om at forklare os: Hvordan bliver den parlamentariske kontrol med Danmarks forhandlinger under regeringskonferencen? Bliver det i Europaudvalget, i Folketingssalen og i offentligheden, eller bliver det i en klub af de partier, som tilhører det nu forgangne nationale kompromis, i det omfang det stadig måtte bestå? Det synes jeg er et væsentligt spørgsmål, når man fra regeringens side forsøger at tilbagevise vore antagelser om, at det ikke foregår i fuld åbenhed.

(Kort bemærkning).

Ove Fich (S):

Nu hørte vi fra hr. Keld Albrechtsen, hvilke skrækkelige ting Refleksionsgruppen har fundet på, og hvad der skal ske på regeringskonferencen. Vi hørte, hvilke skrækkelige sager Kohl og Chirac har fundet på, vi hørte også, hvilke slemme planer udenrigsministeren har, og hvad vi alle sammen i øvrigt kan lave af vederstyggeligheder.

Det eneste, vi ikke hørte noget om, var, hvad Enhedslisten vil på regeringskonferencen. Ikke et ord. Det kunne dog være interessant at få bare en lille flig løftet, så vi kunne finde ud af: Har Enhedslisten overhovedet en idé med regeringskonferencen? Eller sagt mere præcist: Det kunne være befriende, hvis hr. Keld Albrechtsen heroppefra redegjorde for, hvilke dele af regeringens udspil Enhedslisten kan tilslutte sig.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Hr. Keld Albrechtsen havde meget travlt med at forestille sig et eller andet hemmeligt broderskab, der ville afholde tys-tys-møder, hvor man ville udveksle erfaringer fra regeringskonferencen og aftale lumske anslag mod den danske offentlighed.

Vi har debatter her i Folketingssalen, hvor hvert parti kan synge klart ud om, hvad det mener om ethvert resultat fra regeringskonferencen, og vi har møder i Folketingets Europaudvalg, hvor vi kan diskutere detaljer om tingene. Ingen kan forhindre repræsentanter for partierne i at sætte sig sammen over en øl i Snapstinget og brygge f.eks. en dagsorden sammen som den, hr. Keld Albrechtsen og hr. Kristian Thulesen Dahl har brygget sammen i dybeste hemmelighed. Det fremgår dog, at de er mødtes, for de er fælles forslagsstillere, så der må altså have været nogle kontakter, som ikke er foregået i fuld offentlighed.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg synes, det er noget urimeligt, at hr. Ove Fich nu efterlyser Enhedslistens bud på, hvad der skal ske på regeringskonferencen. Vi har jo optrykt vores forslag og givet det til hr. Ove Fich, og vi har holdt møder med regeringen, hvor vi har fremlagt det, vi har tilbudt at indgå en politisk aftale med SF og regeringen for derigennem at skabe et flertal. Vi har også sagt, hvad vi kunne lægge stemmer til i et sådant flertal.

Når hr. Ove Fich spørger, hvad vi kan støtte i regeringens udspil, må vi konstatere, når vi går det igennem, at det punkt for punkt går i den modsatte retning af de forslag, vi fremlagde. Man vil have flertalsafgørelser på flere punkter, man vil fratage landene deres vetoret i udenrigspolitikken, og man vil gøre alle de ting, vi fra Enhedslistens side foreslog, at man ikke skulle gøre. Vi vil gerne rulle Unionen tilbage, og det fremlagde vi nogle forslag til. Vi vil gerne sikre miljøgarantien, så landene frit kan bruge den, når det er nødvendigt af hensyn til miljøet, og ikke bagefter skal til Domstolen og have det godkendt.

Det er altså ganske klart, hvad vi har foreslået, men det er også ganske klart, at regeringen af hensyn til at få støtte fra Venstre og De Konservative valgte at gå den modsatte vej. Men som jeg sagde, dengang vi diskuterede det sidst, og som jeg vil gentage her for hr. Ove Fich: I det øjeblik, regeringen ændrer holdning og erkender, at det er ikke muligt at få gennemført mere Union, fordi den danske befolkning ikke vil have det, så står Enhedslisten klar til sammen med regeringen og SF at udarbejde et udspil, som siger nej til mere Union og sikrer miljøgarantien og vetoretten, som det i øvrigt også er præciseret i den dagsorden, vi har foreslået i dag.

(Kort bemærkning).

Ove Fich (S):

Jeg kan altså forstå på hr. Keld Albrechtsen, at Enhedslisten ikke kan støtte ét eneste punkt i regeringens udspil. Det kommer ikke bag på mig, men så undrer det mig bare, at hr. Keld Albrechtsen er utilfreds med, at regeringen ikke har indgået et forlig med Enhedslisten.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg har ikke sagt, at der ikke kunne findes én sætning i det udspil, som Enhedslisten kunne støtte, men jeg har sagt, at punkt for punkt går det den forkerte vej i forhold til det, vi ønsker. Det er ganske rimeligt, når regeringen har en helt anden politik og ønsker at føre den sammen med Venstre og De Konservative, at den lægger den politik frem og bygger på det flertal, den kan få, når holdningen nu er sådan; men hr. Ove Fich skal bare ikke sige, at Enhedslisten ikke har fremlagt sine forslag, så regeringen kunne overveje dem, for det har vi.

Så vil jeg lige sige til fru Elisabeth Arnold, at jeg er naturligvis klar over, at fru Elisabeth Arnold og de øvrige regeringspartier har ret til at holde alle de møder, de vil, med SF og De Konservative og Venstre. Jeg spørger bare, fordi det trods alt må være et anliggende af offentlig interesse, hvis der sidder en kreds af partier bag lukkede døre og i realiteten administrerer, hvad der skal ske på regeringskonferencen fra dansk side, og derfor spørger jeg: Er det ligesådan i den kreds, som vi f.eks. har oplevet gennem mange år med det såkaldte 11-mands-udvalg inden for forsvarsområdet, hvor dette 11-mands-udvalg reelt bestyrede Forsvarsudvalgets opgaver? Jeg siger ikke, det er ulovligt eller i strid med grundloven, jeg siger bare, at det er et spørgsmål af offentlig interesse at få at vide, om det bliver sådan.

Og så kan jeg oplyse til fru Elisabeth Arnold, at der er ikke noget specielt hemmeligt i den dagsorden, Enhedslisten og Dansk Folkeparti har fremsat. Den bygger på et udkast, som vi offentliggjorde i fredags.

Peter Duetoft (CD):

Nu skal jeg nok lade være med at være flabet og spørge Enhedslisten, hvad det er for en sætning i regeringens oplæg, man er enig i, så vi kan se, om vi har skrevet noget forkert, for det lyder næsten, som om det må være sådan.

Men ellers vil jeg starte med at konstatere, at offentligheden er altså gået hjem. Der er stort set gabende tomme tilhørerløger, og det er det samme med presseløgen. Jeg ved godt, der er hård konkurrence på grund af juletiden og damehåndbold – jeg håber, kampen går godt – men alligevel giver det vel stof til eftertanke, at en af de vigtigste debatter, vi har haft om EU i Folketinget i flere år, alligevel ikke påkalder sig mere interesse. Man kan godt komme og sige, at der skal være mere debat, og at man skal det ene og det andet, men her havde der jo været en udmærket mulighed for offentligheden til rent faktisk at finde ud af, hvad Folketinget vil.

Men ellers vil jeg igen en gang glæde mig over, at Venstre og De Konservative er med til at danne det parlamentariske grundlag for det udspil, regeringen er kommet med, og som vi er meget tilfredse med og meget enige i. Men når det er sagt, vil jeg godt udvide det med at sige, at jeg selvfølgelig er endnu mere tilfreds med, at endnu flere partier står bag holdningen om, at Den Europæiske Union skal åbnes over for Øst- og Centraleuropa. Her er det jo en kendsger-

ning, at SF er fuldgældigt med, her har de samme holdning som os, og vi må gå ud fra, at alle seks partier i fællesskab kan arbejde videre på at få det realiseret.

Og det er der god grund til at arbejde videre på, for jeg må nok sige, at jeg er blevet lidt skræmt på det sidste. Jeg er blevet skræmt over at se, at der åbenbart kun er et lille flertal i den danske befolkning, der har forståelse for, at der er en tæt sammenhæng mellem udvidelsen af Den Europæiske Union og europæisk sikkerhed. Man kan også være lidt skræmt over, at andre europæiske ledere – jeg tror, det var Kohl – så sent som forleden dag begyndte at sætte spørgsmålstegn ved en hurtig optagelse af de østeuropæiske lande. Og hvad endnu værre er: I de øst- og centraleuropæiske lande er man begyndt at stille spørgsmålet: Jamen vil de overhovedet have os?

Hvis alle disse ting går sammen, er det, som statsministeren kalder fredens projekt, rent faktisk i fare, og det projekt er altså så vigtigt, at vi er nødt til at få det igennem af hensyn til europæisk sikkerhed. For man må ikke glemme, at det grundlæggende handler om europæisk sikkerhed. Der er ingen, der kan forestille sig, at et europæisk kontinent med de kæmpestore sociale forskelle mellem Øst og Vest skal kunne fungere i ro og fred, medmindre vi får bragt forskellene ned på et acceptabelt niveau. Der er ingen grund til at skjule, at lykkes det ikke at få de øst- og centraleuropæiske landes levestandard og deres økonomiske og sociale niveau højere op, er der ingen mulighed for at få et stabilt kontinent. Det er i grunden vores sikkerhedspolitik, det drejer sig om.

Det, man gjorde i Vesten ved dannelsen af EF, var, at man fik socialt forskellige lande til at indgå i et forbund, hvor de i fællesskab forsøgte at skabe bedre økonomi og politisk stabilitet. Det lykkedes jo, og i realiteten er det det samme arbejde, som lykkedes med den nuværende Union, som skal videreføres, så andre dele af Europa kommer med. Den diskussion skal vi føre, men diskussionen handler altså også om, hvordan vi får omstillet det danske samfund til at klare konsekvenserne. Naturligvis vil fri handel mellem Øst og Vest og en udvidelse af det indre marked med de øst- og centraleuropæiske lande betyde, at vi er nødt til at lave nogle ting om for at klare konkurrencen, og derfor hænger det tæt sammen med erhvervs- og uddannelsespolitik.

EU-politikken er for snæver, hvis man stadig kun beskæftiger sig med EU. Der er mange flere ting, der skal drages ind i det, og jeg tror også, det er nødvendigt for den folkelige forståelse for projektet, at vi får den anden diskussion koblet til, så det ikke bliver frygt for egne forhold, frygt for sociale problemer og arbejdsmæssige problemer i vores eget land, der til sin tid skulle føre til, at nogle vil afvise udvidelsen mod øst. Derfor vil jeg opfordre regeringen til at få koblet de ting sammen i debatten og få dem til at se ud som en helhed.

Den fælles sikkerheds- og udenrigspolitik er noget af det vigtigste for CD i denne forbindelse. Vi synes stadig, at den europæiske optræden i Bosnien og på Balkan i det hele taget ikke har været god nok. Vi kan rent faktisk ikke være bekendt her på det europæiske kontinent, at det igen en gang er magter uden for Europa, der skal klare Europas regionale problemer, og derfor ønsker vi en styrkelse af sikkerhedspolitikken og udenrigspolitikken og kan støtte regeringens forslag på de områder. Men jeg vil godt understrege, at ingen strukturer og systemer er bedre end den fælles politik, man kan blive enige om. Hvis problemet har været, at alle holder de store festtaler, og at alle gerne vil lave det store system, uden at man bliver enige om en fælles politik, man kan bruge systemet til, kniber det lidt, og derfor vil jeg naturligvis opfordre regeringen til at diskutere grundigt med de andre regeringer, hvad der skal være indholdet af en fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik.

Jeg husker fra den tid, jeg var nævnsformand, at vi hvert halve år mødtes med nævnsformændene fra de andre EU-lande. Jeg var nok en af de varmeste unionstilhængere og er det stadig, men normalt var jeg til gengæld også en af de mest upopulære på møderne. Når alle de andre havde holdt deres festtale, dukkede jeg som regel op som en af de sidste talere og spurgte: Hvad gør I så ved det? Hvor er de konkrete ting? Hvordan løser vi den situation og den situation og den situation? Og de kiggede lidt surt på mig og konstaterede, at det var vi jo ikke nået til, festtaleniveauet var stadig det væsentligste. Her tror jeg, regeringen kan gøre os en god tjeneste ved også at få gjort sikkerhedspolitikken til noget konkret.

Angående miljø er CD, hvad mange her i salen benægter, et miljøvenligt parti. Vi ønsker bestemt at gavne miljøet og er glade for de ting, der er lagt op til her, men vi ønsker altså også en balance mellem det indre marked og miljøet.

Det indre marked skal ikke hæmmes af tekniske handelshindringer og protektionisme, som man undskylder med miljøhensyn, selv om det i realiteten er gammeldags politik, som man ville have ført under alle omstændigheder.

Vi vil godt bakke op om regeringens forsøg på at få beskæftigelsespolitikken sat på dagsordenen på regeringskonferencen, især fordi vi er overbevist om, at det er et af de områder, hvor det kan gøres klart for befolkningerne, at EU har noget med dagligdagen at gøre. Det dumme problem, vi stadig står med, er jo, at EU i manges opfattelse stadig er noget med udenrigspolitik og fjernt fra dagligdagen, selv om EU i virkeligheden har stor indflydelse på hver enkelts dagligdag. Det kan beskæftigelsespolitikken være med til at vise, ligesom indsatsen mod kriminaliteten og en række af de andre ting, der lægges op til i regeringsoplægget, kan få EU-debatten løftet fra den generelle debat og op til en »hvad kommer det mig ved i min hverdag-debat«, og vi vil gerne ønske regeringen held og lykke med at få den side af regeringskonferencen styrket.

Angående nærhedsprincippet er der mange myter om, hvad EU kan og ikke kan, og vi er derfor også tilhængere af, at der kommer klarhed om de ting. Regeringen har anvist én måde, og den kan vi godt bakke op. I min inderste sjæl er jeg tilhænger af kompetencekatalogerne – disse lister over, hvem der skal beskæftige sig med hvad – men jeg ved, at jeg snart er den eneste i Europa, der tror på dem, og derfor kan jeg godt se, at det er et problem at få dem igennem. Derfor er regeringens model nok meget mere realistisk, og derfor bakker jeg også op om den.

Med hensyn til institutionerne må jeg også erkende, at vi heller ikke har fået alt det med i oplægget, vi gerne vil have. Vi ville gerne have haft initiativret til Parlamentet – ingen tvivl om det – men det var der altså ikke politisk flertal for. Til gengæld glæder vi os over, at man har anvist dobbeltafstemningsmetoden for Rådets vedkommende, og vi er også tilhængere af princippet om, at man kan have længere formandskaber, men med grupper af lande i formandskabet. Vi tror, det vil gøre det hele mere funktionsdygtigt.

Jeg vil godt sige, at med hensyn til den offentlige debat, der nu skal styrkes og skal løbe stærkere og alt det, tror jeg, det er meget vigtigt at holde fast i, at den ikke må komme til at handle om juristerier, artikler, småtraktatændringer, og hvad ved jeg, for så drukner vi simpelt hen i det,

havde jeg nær sagt, Jens Peter Bondeske maredridt: Man diskuterer alle mulige detaljer, tager dem ud af en sammenhæng, vender dem en kvart omgang og fyrer dem i hovedet på folk. Det er dødbringende for EU-debatten. Vi er nødt til at holde fast i: Hvad kommer dette vores hverdag ved, og hvad er visionerne om fred, stabilitet osv.? Det er det, vi skal, og derfor skal vi slå fast, at EU-instrumentet skal effektiviseres, og at Danmark er en del af Europa. Vores sikkerhed afhænger af Europas sikkerhed. Vi kan ikke heroppe hygge os i smug. Vi er nødt til at være med i helheden, for går det Europa galt, går det os alle galt.

Noget, der også er vigtigt, er at sige, at det, der sker med denne regeringskonference, er jo i virkeligheden, at vi betaler en regning, som er udstedt for år tilbage. Nu skal vi til at indfri den regning, vi gav Øst- og Centraleuropas lande, dengang de var under kommunismens åg. Dengang lovede vi dem frihed og demokrati, dengang lovede vi dem stabilitet og økonomisk fremgang. Nu er de blevet frie, nu har de fået demokrati, nu kæmper de for deres overlevelse, og så har vi en både moralsk og praktisk pligt til at hjælpe dem til den sikkerhed og den økonomiske fremgang, det hele drejer sig om. Alle vores ord i de 40-50 år, de var undertrykt under diktaturet, vil være intet værd, hvis vi i de kommende år ikke lever op til det ansvar, og den første del af det ansvar er naturligvis regeringens udspil.

Anden del af det ansvar er naturligvis regeringskonferencen, og tredje del af ansvaret er så naturligvis at leve op til det, der sker på regeringskonferencen, når vi kommer til den praktiske politik i vores eget land. Vi må gøre det, for ellers svigter vi alle de idealer, vi selv har stået og råbt op om, og de idealer, som vi har lovet andre at leve op til.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Vi har så fået regeringens bidrag til den kommende regeringskonference til debat, og der er i hvert fald i tid gået en lang proces forud. Det, man så kan diskutere, og som vi også diskuterer her i dag, er, om kvaliteten står mål med den tid, der er brugt.

Regeringen sagde helt fra starten af debatten, at det var vigtigt, at få bragt den ud over Folketingsrammer, ud over den eliteklub, som meget ofte debatterer EU-politikken. Vi må vel nu, hvor oplægget ligger færdigt fra regeringens hånd, konkludere, at debatten aldrig kom.

Det er jo rigtigt, som hr. Duetoft påpeger, at offentligheden for visse deles vedkommende er gået hjem. Men jeg må sige til hr. Duetoft, at det er ikke sikkert, det skyldes, at offentligheden ikke har en interesse i det her område. Det kunne måske skyldes, at det hele er fastlagt, at det hele er på plads, og at der selvfølgelig ikke er mulighed for, at der kan røres ved det gennem en debat som denne. Derved er den jo ikke så interessant at følge, som hvis der kunne bestemmes noget, hvis der virkelig kunne diskuteres indholdsmæssigt.

Nu skal man så ikke ud og have en dialog med den danske befolkning om indholdet af regeringens oplæg. Det kan man jo selvsagt ikke få, når oplægget er lagt på plads og i faste rammer. Nu skal man derimod ud og forklare befolkningen, at regeringen har valgt rigtigt, og at det indhold, som regeringens oplæg har, er det, som Danmark bør mene ved regeringskonferencen.

Det er for Dansk Folkeparti at se et forkert udgangspunkt. Det, vi kan sige til det, er: Hvad gør vi ved det? Det med, at befolkningen ikke inddrages, får nogen til at resignere og sige: Der er ikke noget at gøre ved det; det kan ikke være anderledes. Andre siger: Det *skal* være anderledes.

Vi skal senere debattere et beslutningsforslag, som tager hånd om dette problem, nemlig ved at man siger, som hr. Ove Fich også har været inde på i dagspressen tidligere på året, at man skal spørge befolkningen, fordi det er måden, man får inddraget denne på.

Vi har selvfølgelig noteret os, at det danske oplæg alene er regeringens, og at SF ikke står bag. Vi skal ikke blande os i andre partiers interne overvejelser, men vi skal notere med tilfredshed, at regeringen ikke fik SF med på dens oplæg. Det giver håb om, at der er flere partier, der har en interesse i at fortsætte debatten om indholdet af, hvad der foregår på regeringskonferencen i modsætning til, hvis mange partier havde stået bag. Så det tror vi kan gavne næste års debat under regeringskonferencen.

Men regeringen gik jo efter et bredt forlig både med Venstre og De Konservative og SF. Og med al respekt for Venstres og De Konservatives efterfølgende støtte til oplægget så kan man i hvert fald ikke i EU-spørgsmålet karakterisere det som et bredt forlig.

Udgangspunktet for at få befolkningens efterfølgende støtte til det regeringsoplæg, som nu er på plads, daler efter vores opfattelse. Når vi

hører debatten her i dag, så er der jo heller ikke noget, der tyder på, at der er ret mange, der egentlig har lært noget af den debat, der var i forbindelse med afstemningen den 2. juni 1992, hvor et flertal af den danske befolkning sagde nej til unionsudviklingen.

I Dansk Folkeparti ønsker vi generelt større respekt for befolkningens ønsker. Det er også derfor, vi mener, at det er befolkningen og ikke politikerne, der skal bestemme tempoet i EU-samarbejdet. Vi ønsker et samarbejde i Europa, som bygger på selvstændige frie nationer. Vi ønsker, at der placeres nogle klare hegnspele for EU-samarbejdet med det udgangspunkt, at det er inden for de handelspolitiske spørgsmål og inden for miljøområdet, det stærkere integrerede samarbejde skal være. Hvis der på denne måde er nogle meget klare hegnspele for, hvad EU skal blande sig i og tage sig af, og hvad EU ikke skal blande sig i, så er vi også interesseret i, at vi har et stærkt samarbejde i EU på de områder.

Men det, som vi ser en tendens til også i regeringens oplæg, er det modsatte, nemlig at man ikke forsøger at placere nogen som helst former for hegnspele for, hvad EU skal tage sig af. Man lægger tværtimod op til nye samarbejdsområder, og man lægger op til, at der skal være flere flertalsafgørelser inden for de samarbejdsområder, man allerede har. Det er den vaskeægte unionsudvikling, som regeringen her lægger sig fast på. Som hr. Ove Fich tidligere var inde på, træder Danmark således aktivt på pedalerne i stedet for at træde på bremseklodderne. Det er ikke det, Dansk Folkeparti synes Danmark burde, og det er ikke det, vi tror befolkningen ønsker.

Man kunne næsten tro, at regeringsoplægget er udarbejdet efter en skabelon, der hedder: Hvad vil de store lande i EU-samarbejdet mon have? Det vil vi acceptere – endda allerede i vores forhandlingsoplæg. Vi lægger på den måde ikke op til en egentlig forhandling, vi lægger nærmere op til knæfald for de store landes ønsker ud fra deisen, som jeg nævnte før, om flere flertalsafgørelser, men også ud fra, at det dobbelte flertalsprincip skal indføres, og at der altid skal et stort land med som formandsland.

Et andet område, hvor regeringens oplæg også er ude på en glidebane, er i forbindelse med udenrigspolitikken. Noget, der virkelig kendetegner et selvstændigt land, er jo retten til og muligheden for at føre sin suverænt egen udenrigspolitik. Men fra et krav om, at der skal

være enighed om fælles udenrigspolitik i EU, så bevæger regeringen sig nu hen imod at acceptere, at et eller to lande skal kunne nedstemmes i udenrigspolitiske spørgsmål. Det er klart, at det vil give EU en større udenrigspolitisk identitet på bekostning af medlemslandenes. Det er ikke en udvikling, som vi finder er den rigtige, hvis et samarbejde altså skal bygge på selvstændige, frie lande.

Regeringen foreslår også, at der skal være en fælles analyseenhed. For os at se bygger det på den misforståelse, at der er noget forkert i, at EU-landene analyserer sig frem til forskellige mål, men der er jo ikke noget forkert i, at man eksempelvis i det tidligere Jugoslavien finder frem til, at udviklingen er sket på baggrund af forskellige ting, og man kan så være uenige i analysen. Når man ønsker en fælles analyseenhed, kan det kun have det formål, at man skal finde frem til en fælles grundholdning, som også vil indebære muligheden for, at de enkelte landes egne holdninger skal nedprioriteres. Det synes vi ikke er et træk, som er rigtigt, og vi mener ikke, at den udvikling er rigtig.

Så har der været en løbende diskussion omkring forbeholdene, de fire områder, som er nævnt i Edinburgh-Afgørelsen. SF har udtrykt sin overraskelse over, at regeringen ikke i tilstrækkeligt omfang ønskede at indskrive disse områder i det oplæg, som regeringen nu er nået frem til. Det ser vi i Dansk Folkeparti ikke noget mærkeligt i. Regeringspartierne var jo klart for Maastricht-Traktaten uden Edinburgh-Afgørelsen, og det er klart, at en regering, der består af partier, der i bund og grund er tilhængere af Maastricht-Traktaten uden Edinburgh-Afgørelsen, vil forbeholde sig retten til at foreslå ændringer på de fire områder.

Det var jo også en af de ting, som indgik i debatten omkring Edinburgh-Afgørelsen. De var såmænd kede af, at det blev et nej den 2. juni 1992, og når man lavede den aftale, som man lavede, og det må jo også stå klart for SF efterfølgende, så var det nok blot for, at man skulle vinde tid for at ændre befolkningsstemningen, indtil man næste gang kunne bede befolkningen om at fortsætte unionsudviklingen.

Det er også derfor, at vi kan fastslå og konkludere på baggrund af dels den debat, vi har haft, dels den debat, der har været i løbet af hele året, at de eneste, der kan sætte en kæp i hjulet på unionsudviklingen, er befolkningen. En kæp i hjulet kommer ikke via Folketinget, for Folketinget har lagt sig fast på sin holdning – i hvert

fald Folketingets flertal. Det eneste, vi kan sætte vores lid til, er, at man i forbindelse med folkeafstemninger får præciseret, hvilket tempo EU-samarbejdet skal have, og hvad man skal mene fra dansk side. Det er derfor, vi foreslår, at man stiller befolkningen nogle flere spørgsmål omkring EU-sagerne i stedet for blot at beslutte det hele herinde i Folketinget.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Tak for debatten. Jeg føler egentlig kun trang til at gøre en enkelt bemærkning til hr. Steen Gades, jeg tror tre-fire gange gentagne spørgsmål om, hvordan det er med forbeholdene. Jeg synes ellers, jeg har sagt det klart, men lad mig i et måske lidt langsommere tempo gentage det, jeg først sagde, én gang til: De fire danske undtagelser er ikke på regeringskonferencens dagsorden. Undtagelserne gælder derfor før, under og ved afslutningen af regeringskonferencen, og så længe vi selv ønsker det.

Jeg forstår nu, at vi har et problem med, at statsministeren glemte at sige efter regeringskonferencen. Det gør han gerne, så jeg har en lille rettelse til det, jeg sagde først: Undtagelserne gælder derfor før, under, ved afslutningen og efter afslutningen af regeringskonferencen, og så længe vi selv ønsker det.

Jeg har også sagt, at undtagelserne ikke kan forhandles væk på regeringskonferencen. Undtagelserne står ved magt, indtil befolkningen ved en folkeafstemning ønsker at ændre på den danske særstilling. Og så har jeg også sagt: Regeringen vil sikre, at den danske befolkning både før – det var oven i købet i første omgang – og efter regeringskonferencen har de samme reelle valgmuligheder.

Derudover vedstår jeg naturligvis på regeringens vegne dermed også – og det har alle regeringspartier jo tilsvarende gjort i dag – det nationale kompromis og det indhold, der er i det, ligesom jeg også har hørt, hr. Steen Gades parti har gjort det. Oprigtigt talt: Vi kan ikke sige det tydeligere og mere præcist.

Jeg vil appellere meget til, at vi, når det gælder det videre forløb af regeringskonferencen, kan samle os om det store perspektiv for Europa, som også hr. Steen Gade og V og K har gjort det her i dag.

Må jeg for min part sige tak til regeringspartiernes ordførere for deres indlæg samt sige tak til V og K for deres støtte til det oplæg, vi har lagt frem. Jeg synes også, jeg må sige tak til SF, for jeg hører SF's holdninger til debatten, og jeg har

været glad for den fordragelige tone, hvori debatten har fundet sted. Jeg ser frem til, at vi kan fortsætte vores samarbejde og samle os ikke om det, som hr. Peter Duetoft med god ret advarede imod, nemlig juristeriet og ordkløveriet, men om det, der er så centralt i vores generation af politikere, der beskæftiger sig med EU og har ansvar derfor: Fredens projekt, og et bedre samarbejde på de områder, vi jo i grunden, når alt kommer til, er enige om.

Kent Kirk (KF):

Det er jo ikke nogen nyhed, når jeg siger, at Det Konservative Folkeparti ikke er regeringens parlamentariske grundlag. Det er jo en kendsgerning. Det er andre partier, der har den ære, bl.a. Enhedslisten. Men den europæiske sag har en så stor vigtighed for Det Konservative Folkeparti, at vi ønsker, at den danske regering skal have mulighed for at føre Danmarks stemme ved regeringskonferencen på en konstruktiv og positiv måde.

Derfor vil jeg gerne meddele her fra Folketingets talerstol, at vi vil være behjælpelige på alle de områder, hvor Danmark kan komme i stand til at føre en konstruktiv og positiv politik på regeringskonferencen. Og derfor er det også naturligt for Det Konservative Folkeparti at stemme for den dagsorden, som regeringspartierne har foreslået.

Steen Gade (SF):

Jeg vil sige til statsministeren, at det vel ikke er ordkløveri, det handler om. Det handler vel om noget reelt. Det, vi synes vi har fundet ud af under de her forhandlinger, er, at regeringen ikke har villet love, at de danske forbehold fra Edinburgh-Afgørelsens fortsat skal gælde efter regeringskonferencen og den efterfølgende folkeafstemning. Det var et citat af det, jeg sagde i starten. Jeg ved ikke, om statsministerens udtalelse, der kom nu bagefter, kan tolkes som en imødekommelse, men det må vi jo kigge på. Det når vi vel ikke til en afslutning på i dag.

Så jeg vil komme med en kommentar til regeringspartiernes dagsordensforslag, for jeg forventer nemlig ikke, at vores eget kommer til afstemning, selv om jeg jo ellers synes, at et stort flertal i Folketinget burde samles om den.

Dagsordenen starter med at konstatere, at regeringen deltager i regeringskonferencen. Jeg må sige, at i SF's folketingsgruppe har vi haft nogle overvejelser om, at Folketinget jo også kan konstatere, at udenrigsministeren ofte tager et

fly til Bruxelles og lige så ofte kommer tilbage, og at han så vil orientere udvalget og Folketinget om det, han talte om. Man kan jo sige, at det er en ret neutral formulering, der er valgt ved at sige konstatere, og derfor synes vi ikke, at det var muligt direkte at stemme imod.

Vi har valgt at melde, at vi undlader at stemme til den af regeringspartierne foreslåede dagsorden, såfremt den kommer til afstemning først.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil gerne minde ministrene om det spørgsmål, jeg stillede, nemlig om regeringen vil tilrettelægge sin deltagelse på regeringskonferencen på lukkede møder med Venstre, De Konservative og SF, altså deltagerne i det tidligere nationale kompromis.

I den dagsorden, som regeringen har foreslået, står der jo noget andet. Der står, at man vil tilrettelægge sin deltagelse således, at Folketinget og befolkningen holdes løbende orienteret.

Så jeg vil godt spørge: Hvordan tør statsministeren garantere eller kan garantere, at undtagelserne ikke kommer til forhandling på regeringskonferencen? Det er jo således, at regeringen i sit forhandlingsudspil f.eks. har fremlagt en række forslag til nye afstemningsregler på det udenrigs- og sikkerhedspolitiske område. Hvis de bliver gennemført, så betyder det, at vi mister vetoretten. Der er også et forslag om et udenrigspolitisk sekretariat i EU og om fælles finansiering af de udgifter, der kommer på grund af aktioner på det udenrigs- og sikkerhedspolitiske område inden for EU. Men der står altså i Edinburgh-Afgørelsen, at i overensstemmelse med denne deltager Danmark ikke inden for Unionen i udarbejdelsen og gennemførelsen af afgørelser og aktioner, der har indvirkning på forsvarsområdet.

Efter min bedømmelse kan det, regeringen selv har spillet ud med, ikke holdes inden for rammerne af Edinburgh-Afgørelsen. Man er allerede her inde på noget, som overskrider den ene af de fire undtagelser. Og så forekommer det mig besynderligt, at statsministeren hævder, at han kan garantere, at de fire undtagelser ikke kommer til forhandling på regeringskonferencen, når det allerede af den danske regerings eget udspil fremgår, at en af undtagelserne kommer til forhandling.

Så jeg vil godt bede statsministeren om at forklare, hvordan han kan garantere dette, og også hvordan han kan garantere, at andre lande –

f.eks. Tyskland – ikke fremsætter forslag om oprettelsen af et overstatsligt unionspoliti. Hvordan kan statsministeren garantere, at der ikke fra tysk side vil komme et sådant forslag? Det forekommer lovlig optimistisk, hvis statsministeren er udstyret med en sådan spådomskunst, at han allerede nu kan forudse, at kansler Kohl ikke vil stille et sådant forslag på regeringskonferencen. Det, Kohl har sagt, og som også står i de papirer, han har udarbejdet sammen med præsident Chirac, er jo tværtimod, at man vil have en kraftig styrkelse af det retlige samarbejde.

Sluttelig skal jeg med hensyn til regeringens dagsorden sige, at ordene, »regeringen deltager i regeringskonferencen på det fremlagte forhandlingsgrundlag«, betyder, at Enhedslisten er nødsaget til at stemme imod. Jeg har forklaret, hvorfor der er en række punkter i dette forhandlingsgrundlag, som vi er dybt uenige med regeringen i, og det kan jeg så henvise til. Vi er altså nødt til at stemme imod.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Jeg har en kommentar til et enkelt punkt i hr. Albrechtsens indlæg. Det er selvfølgelig hensigten helt i overensstemmelse med de regler, der nu engang er aftalt her i Folketinget, at Folketingets Europaudvalg under regeringskonferencen som altid løbende vil blive orienteret grundigt og ordentligt.

Derudover imødeser jeg, at den møderække, som allerede er i gang med de uformelle møder i kredsen, hvor Europaudvalget samles uden for Christiansborg, også vil blive fortsat for at sikre en grundig orientering. Derudover har regeringen bebudet, at der vil blive tale om, at vi med mellemrum, når det passer, og når der er stof til det, holder debatter her i Folketingssalen. Og endelig har regeringen altså tænkt sig at bruge sin ret til, sit privilegium til med mellemrum at konsultere de partier, der står bag det nationale kompromis.

Der vil altså blive tale om en bred vifte af initiativer for på bedst mulig måde at holde presse, offentlighed og de politiske partier orienteret om forløbet af konferencen.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil gerne sige tak for svaret fra udenrigsministeren og så bare opfordre til, at man i det omfang, man fører sådanne drøftelser med partierne, gør det på en sådan måde, at der ikke

skabes det indtryk, at beslutningerne træffes uden for Folketingets organer, uden for Europaudvalget og uden for Folketingssalen. Det er blot en opfordring og en tak for svaret.

Men jeg vil gøre statsministeren opmærksom på, at han stadig væk skylder mig et svar.

Hermed sluttede forhandlingen.

Formanden:

Som tidligere meddelt udsættes afstemningen om de fremsatte dagsordensforslag til på torsdag den 14. december 1995.

Den næste sag på dagsordenen var:

39) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 60:

Forslag til folketingsbeslutning om dansk deltagelse i en implementeringsstyrke for fredsaftalen for Bosnien-Hercegovina.

Af udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen). (Fremsat 7/12 95).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Ingrid Rasmussen (S):

I NATO's politiske og militære systemer har Danmark haft en vigtig placering gennem mange år. De danske politikere og soldater har gennem alle årene været medvirkende til at yde en væsentlig indsats til fredsforanstaltninger. Det har i særdeleshed været en dygtig og rigtig indsats, Danmark har bidraget med, når f.eks. FN har bedt os om at deltage i operationer i det tidligere Jugoslavien. Gennem flere år har der været forsøg på at få krigsparterne til at indgå fredsaftaler. Nu ser det ud til at lykkes, hvilket i sig selv er glædeligt.

Men fredsaftalen er skrøbelig og sårbar. En underskrevet aftale er i sig selv ikke nok for, at freden vil kunne holde. Konflikten har erkendt dette og anmodet FN's Sikkerhedsråd om at etablere en multinational implementeringsstyrke under FN's kapitel 7. Parterne har med Dayton-aftalen været med til at tage et afgørende skridt i retning af at ville fred. Men når det er sagt, kan det selvfølgelig ikke udeluk-